

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Institut mezioborových studií Brno

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Brno 2010

Petr Bracek

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

Faktory ovlivňující rozvodovost v ČR

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí diplomové práce:

doc. PhDr. František Vízdal, CSc.

Vypracoval:

Petr Bracek

Brno 2010

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Faktory ovlivňující rozvodovost v ČR zpracoval samostatně a použil jsem literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, který je součástí této bakalářské práce.

Elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné.

V Kuřimi dne 11. 4. 2010

.....

Petr Bracek

Poděkování

Děkuji panu doc. PhDr. Františkovi Vízdalovi, CSc. za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

Petr Bracek

Obsah

Úvod	2
Cíl	3
Struktura	3
I. TEORETICKÁ ČÁST	5
1. Historie rozvodů v České republice	5
1.1 Rozvodovost v českých zemích	5
1.2 Rozvodovost v ČSSR	6
1.3 Vývoj rozvodovosti po roce 1989	7
2. Faktory ovlivňující rozvodovost v České republice	9
2.1 Nevěra	9
2.2 Alkoholismus	11
2.3 Rozdílnost povah	12
2.4 Ostatní faktory ovlivňující rozvodovost v České republice	14
3. Nepřímé faktory ovlivňující rozvodovost v České republice	17
3.1 Společenské postavení manželů	17
3.2 Vliv prostředí	18
3.2.1 Rozvodovost na venkově	18
3.2.2 Rozvodovost ve městech	19
3.2.3 Rozvodovost v satelitních městečkách	19
4. Důsledky rozvodu	21
4.1 Dopad rozvodu na děti	21
4.2 Dopad rozvodu na rodiče bývalých manželů	23
4.3 Materiální a nemateriální důsledky rozvodu	24
II. PRAKTICKÁ ČÁST	27
5. Projekt – rozhovory o faktorech ovlivňujících rozvodovost v České republice	27
5. 1 Organizace získání dat	27
5.2 Analýza otázek a odpovědí rozhovorů s rozvedenými lidmi	30
5.3 Dílčí závěr k odpovědím rozvedených lidí	38
5.4 Analýza otázek a odpovědí rozhovorů s lidmi žijícími v manželství	39
5.5 Dílčí závěr k odpovědím lidí žijících v manželství	45
Závěr	46
Resumé	49
Anotace	50
Seznam použité literatury	51

Úvod

V České republice se v současné době rozvádí každé druhé manželství. Toto číslo je alarmující, protože vypovídá mnoho o obyvatelích České republiky. I bezdětní manželé, kteří jsou rozvedeni bez větších problémů, jsou vystaveni určitému tlaku nejen před a při rozvodu, ale také po něm. Pokud se rozvod týká i dětí, je jeho vliv na ně ještě patrnější. Není zde jistě třeba zmiňovat to, jak děti rozvod svých rodičů těžce nesou. I když jsou ušetřeny rozvodových tahanic, nastává pro ně další stresující období, kdy se třeba v rámci střídavé péče stěhují každý týden k jednomu ze svých rodičů, anebo u „toho druhého“ tráví jednou za týden či čtrnáct dní víkend.

Pokud se rozvedou bezdětní lidé, jsou už tak jako tak „označeni“. V případě, že si najdou nového partnera, bývají předem podezíráni, proč se vlastně rozvedli. U mužů se nabízí milenka, domácí násilí nebo některá z nescetných závislostí. Ženy bývají zase podezírány z hysterické povahy, neschopnosti postarat se o partnera nebo nevěry. Tito lidé se sami vlastním rozvodem znevýhodní. To, co jim mělo pomoci stát se nezávislymi a opět svobodnými jim svazuje ruce. Mohou být a často jsou považováni za recidivisty. Znovu a znovu musejí prokazovat, že to byli oni, kdo měl tu smůlu a napoprvé si vybral špatně. A proto se nabízí otázka, jaké je rozvod vůbec řešení? Dá se mu nějakým způsobem předcházet? Obecně je známo, že svůj díl viny nese na rozvodu každý z jeho dvou aktérů.

To, že padesát procent sňatků končí rozvodem, je důvod zamyslet se nad tím proč tomu tak je. Co vlastně vypovídá rozvod o lidech, kteří se rozhodli ukončit i několik desítek let trvající vztah? Vypovídá to něco o tom, jak dokážeme řešit problémy, jak se možná v posledních letech stáváme stále více sobeckými a možná i slabšími, neschopnými komunikace a každý trochu větší problém řešíme únikem. Vypovídá to i něco o stavu naší společnosti, protože postoj společnosti, kde žijeme, nás v našem jednání buď brzdí, nebo posiluje.

Cíl

Cílem mé bakalářské práce je nahlédnout do problematiky rozvodů v České republice. Podívat se na historický vývoj rozvodu, jak se na něj pohlíželo v různých etapách našich dějin. Především bych se chtěl zabývat faktory, které ovlivňují rozvodovost v ČR. Těmito faktory mohou být nevěra, domácí násilí, různé druhy závislosti, tíživá finanční situace a další. Chtěl bych nahlédnout na všechny tyto faktory a pokusit se zjistit do jaké míry se dají eliminovat, než dojde k rozvodu.

Struktura

Bakalářskou práci jsem rozdělil na dvě části. Část teoretickou a část praktickou. Teoretická část se skládá ze čtyř kapitol.

V první kapitole se věnuji historii rozvodovosti v České republice.

Druhá kapitola je zaměřena na přímé faktory, které ovlivňují vysokou míru rozvodovosti v České republice v posledních letech.

Ve třetí kapitole jsem se věnoval nepřímým faktorům, které mají na rozvodovosti také svůj podstatný podíl.

Čtvrtá kapitola je věnována důsledkům rozvodu, které se netýkají jen samotných účastníků, ale také jejich dětí a rodičů.

Pátá kapitola, která je první a poslední kapitolou v praktické části, je zaměřena na průzkum k ověření faktorů ovlivňujících rozvodovost v České republice.

Pro zpracování bakalářské práce jsem použil metodu obsahové analýzy odborných materiálů v teoretické části a v praktické části jsem využil metody rozhovoru. Na základě těchto metod jsem pak zformuloval závěry.

Výběrový soubor

Pro praktickou část jsem si vybral několik lidí, kteří mají již zkušenosti s rozvodem a několik lidí, kteří dosud žijí ve spokojeném manželství, abych zjistil, jaké příčiny vedly k rozpadu manželství u lidí rozvedených a co považují lidé v manželství za největší hrozbu jejich vztahu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. Historie rozvodů v České republice

Česká republika již po řadu let patří mezi země s vysokou mírou rozvodovosti. V posledních letech se u nás rozvádí každé druhé manželství. Sociologové varují, že tento trend se bude i v následujících letech zvyšovat. Bylo by tedy dobré podívat se zpět do minulosti a pokusit se poodhalit, jakým směrem se v naší zemi ubírala míra rozvodovosti.

1.1 Rozvodovost v českých zemích

V Českém právním řádu je vznik manželství historicky spojen s aplikací římského práva ve střední Evropě a také zde existují církevní předpisy, které modifikují tento právní řád tzv. kanonickým právem. Manželství a jeho rozlučitelnost, se zejména ve středověku přizpůsobovalo církevním tradicím a zásadám. Pokud se jednalo o rozlučitelnost manželství, byl to úkon takřka nemožný. Pro obyčejného člověka mohlo manželství zaniknout pouze v případě smrti jednoho z manželů. Pakliže už došlo k rozdělení manželství, jednalo se zpravidla o příslušníky vyšších vrstev. (Rozvodovost v ČSSR 1950 – 1979)

Na území nynější České republiky se uplatňovalo jednotné kanonické právo, ale civilní právo bylo dvojího původu. V Českých zemích se nejprve vyvíjelo české právo, později se však začalo uplatňovat ještě právo předlitavské, které bylo společné i pro dnešní Slovensko. Když v roce 1918 vzniklo Československo, bylo pro Čechy, Moravu a Slezsko tzv. recipročním zákonem přežato rakouské právo, zatímco pro Slovensko bylo přežato právo uherské a to obsahovalo i normy z manželského a rodinného práva. (tamtéž)

S výše jmenovanými právními normami byly do českého manželského práva převzaty i normy z občanského zákoníku z roku 1811, který obsahoval zásady z konfesního římsko-katolického práva o nerozlučitelnosti manželství, který katolíkům připouštěl pouze „rozvod od stolu a lože“. Tito lidé však museli nadále ctít manželskou věrnost a nemohli uzavřít nový sňatek. Pokud šlo o lidi jiného než katolického vyznání, tak mohla být uplatněna možnost zrušení sňatku rozlukou. (tamtéž)

Rodinné i manželské právo bylo vždycky považováno především za soukromoprávní, ale po první světové válce se ukázalo, že na dobrém fungování rodiny a manželství má zájem i společnost, a tak bylo toto právo považováno za smíšené, tedy soukromoprávní i veřejné.

Za první republiky již v roce 1919 byl přijat zákon, který se nazýval občanská novela číslo 320/1919 Sb., který sjednocoval všechny předpisy o možnostech zániku manželství, principy rozlučitelnosti a obecně přistupoval poněkud moderněji k otázce rozvodovosti v Československu. Tato novela uzákonila možnost ukončení manželství formou rozluky. Nic méně byla zachována i možnost „rozvodu od stolu a lože“, která byla za určitých podmínek považována za první stupeň k právnímu ukončení manželství „rozlukou“. Takováto právní úprava byla platná až do roku 1949, kdy se rodinné právo začalo měnit podle socialistických představ státu. (tamtéž)

1.2 Rozvodovost v ČSSR

Nový zákon 265/1949 Sb., který byl účinný od 1. ledna 1950 zrovnoprávnil muže i ženy ve všech oblastech soukromého i veřejného života. Zároveň zrovnoprávnil všechny děti bez ohledu na to, zda se narodily v manželství či nikoli. Otcovská moc byla nahrazena mocí rodičovskou a byl uzákoněn povinný občanský sňatek. Tento zákon odstranil i diskriminaci nemanželských dětí vůči dětem manželským a odstranil předchozí dvě normy zániku manželství a nahradil je jedinou formou a to rozvodem. Rozvod vlastně nahradil původní rozlukou a forma rozvodu od stolu a lože byla úplně zrušena. Rozvod bylo možné uplatnit pouze v případě trvalého a hlubokého rozvratu manželství. Manželství nemohlo být rozvedeno, pokud to bylo v rozporu se zájmem

nezletilého dítěte a pokud rozvod zapříčinil jeden z manželů a druhý s rozvodem nesouhlasil. V rozvodovém řízení pak bylo vyjádření o vině na rozvodu a to s sebou neslo majetkoprávní důsledky. Podle povahy soudního procesu mohlo být ovšem někdy od výroku o vině upuštěno. (tamtéž)

V roce 1955 byla přijata novela zákona č.61/1955 Sb. o rodinném právu, která s účinností od 1. ledna 1956 umožňovala ve výjimečných případech rozvod i bez souhlasu odpůrce rozvodu, pokud spolu manželé už delší dobu nežili. Podmínkou však bylo, že spolu tyto páry nežily minimálně tři roky. V praxi se mělo za to, že tímto způsobem se alespoň právně vyřešila manželství, která už byla po faktické stránce dávno nefunkční.(tamtéž)

Dalším krokem k právní úpravě manželství a rozvodu bylo přijetí zákona č.94/1963 Sb. V tomto zákoně zůstaly zachovány základní principy v institutu manželství, ale došlo zde ke změnám v oblasti rozvodového řízení. Nebyl již striktně vyžadován princip viny na rozpadu manželství, což v praxi znamenalo, že se strany nemohli dohodnout na tzv. smluveném rozvodu, kdy se nezkoumala objektivita rozvratu manželství. Rozvod byl povolen jedině v případě, že byl soud přesvědčen o trvalém a hlubokém rozvratu manželského svazku.

Poslední úprava předpisů v socialistickém Československu, která se týkala předpisů o rozvodu, byla novela občanského soudního řádu zákon č. 49/1973 Sb., který s účinností od 1. 7. 1973 zrušil možnost předběžného řízení o smíření manželů, protože toto řízení se považovalo za velice málo účinné.(tamtéž)

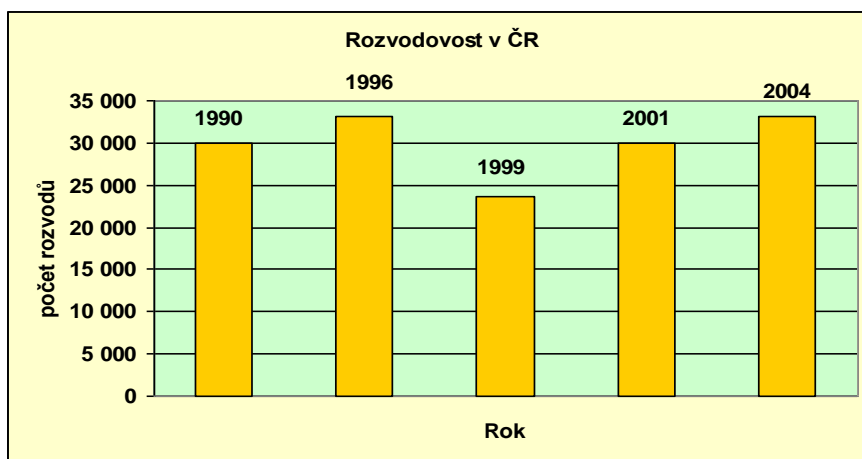
1.3 Vývoj rozvodovosti po roce 1989

Po roce 1989 svoji úlohu v otázce rozvodovosti sehrála změna politických i ekonomických poměrů ve společnosti. Život rodiny a tedy i manželství se začal odehrávat v prostředí, kde se s novými příležitostmi objevili i nové nároky a nové stresové faktory. V této porevoluční době se lépe uplatňuje ten, kdo je schopen maximálního pracovního vytížení na úkor svého soukromého a rodinného života.

Skončila doba, kdy se dělal rozdíl mezi mužem a ženou se stejným vzděláním, jak v oblasti práce, tak také v oblasti mzdy. Trh potřebuje mladé lidi, kterým nabízí netušené ekonomické možnosti v době, kdy za socialismu tyto lidé běžně plánovali založení rodiny. Zároveň je na tyto lidi neustále vyvíjen tlak v oblasti dalšího vzdělávání a tak se neustále zvyšuje věk sňatečnosti jak u mužů, tak i u žen. V souvislosti s funkčností manželství se dostává do konfliktu zájem o budování spokojeného manželství a rodiny jako takové, s individuálními snahami o růst v profesním životě a kariéře. (www.mpsv.cz)

Po roce 1990 se počet rozvodů u nás dostal na 30 tisíc, kde se zastavil a setrval na této hranici takřka po celá devadesátá léta. V roce 1996 byla zaznamenána největší míra rozvodovosti a to 33 113 rozvodu, což znamenalo 3,12 rozvodů na 1000 obyvatel. V roce 1999 byl přerušen mírný růst rozvodovosti a počet rozvodů výrazně klesl na 23 657. Nejspíše za to mohla novela zákona o rodině, která s účinností od 1. srpna 1998 upravila podmínky, za kterých mohl být rozvod uskutečněn. Tato novela zavedla normu, podle které nebylo manželství možné rozvést, pokud prvně nabytím právní moci, nebyly vyřešeny poměry nezletilých dětí po rozvodu. Dále také tato novela zavedla tzv. nesporný rozvod. V praxi to znamená, že pokud si obě strany vyřeší předem majetkoprávní vztahy a vztahy k nezletilým dětem, manželství trvalo alespoň jeden rok, manželé spolu minimálně šest měsíců nežijí a oba s rozvodem souhlasí, soud nezjišťuje příčiny rozvratu a manželství rozvede. Nicméně v roce 2001 stoupl počet rozvodů opět nad hranici 30 tisíc. Šest let po novelizaci zákona v roce 2004 míra rozvodovosti dosáhla téměř svého historického maxima, kdy bylo rozvedeno 33 060 manželství. (www.socioweb.cz)

Rok	Počet rozvodů
1990	30 000
1996	33 113
1999	23 657
2001	30 000
2004	33 060

2. Faktory ovlivňující rozvodovost v České republice

Mezi faktory ovlivňující rozvodovost v České republice patří především nevěra, která si drží přední místo v pomyslném žebříčku rozvodových faktorů, již od doby, kdy byl institut rozvodu oficiálně přijat právními předpisy. Dalšími důvody jsou rozdílnost povah nebo nějaký typ závislosti, kde je nejčastěji uváděn alkoholismus a gamblerství. Jako další faktory, které mohou negativně ovlivňovat rozvodovost v naší zemi, jsou jiné kulturní zvyklosti, náboženství a další jiné.

2.1 Nevěra

Nevěra, jak bylo již popsáno výše, je jedním z důvodů proč u nás končí rozvodem nemalé procento manželství. Podle statistického úřadu, který na svých internetových stránkách uvádí statistiky, se dá zjistit, že problém nevěry je v poslední době poněkud na ústupu. Zatímco v roce 1989 byla nevěra příčinou rozvodu ze strany mužů v 15,8% a u žen v 14,7% v roce 2000 už byl patrný pokles tohoto faktoru, kdy nevěra zapříčinila rozpad manželství ze strany mužů v 8,0% a v 5,6% u žen. (www.czso.cz)

Zde se nabízí otázka, co stojí za takovým poklesem. Odpovědi mohou být opět data Českého statistického úřadu, který se zabývá také sňatečností. V roce 1990 byl průměrný věk mužů, kteří se rozhodli uzavřít manželství 27,2 let, a ženy se vdávaly v průměrném věku 24,3 let. O deset let později je již patrný posun věku novomanželů směrem nahoru. V roce 2000 je průměrný věk mužů 30,9 let a žen 28,3 let. (tamtéž)

Z těchto dat se lze tedy vyvodit, že ke snížení počtu rozvodů z hlediska nevěry přispěl i vyšší věk novomanželů. V posledních letech není nic neobvyklého, že spolu mladí lidé žijí několik let nejprve tzv. „na hromádce“ než se rozhodnou uzavřít manželství. Často se do takového vztahu narodí i děti a tak se sňatek stává pouze jakousi společenskou formalitou. Obecně lze dospět k závěru, že fakt, kdy se lidé musí zabývat otázkami společně vedené domácnosti, kdy musí řešit každodenní problémy a přitom mají možnost vztah ze dne na den ukončit bez jakýchkoliv majetkoprávních problémů, tento vztah upevňuje a učí lidi určité toleranci a sebekázi. Toto vše se pak může pozitivně projevit v manželství, kdy tito lidé nepodávají žádost o rozvod při prvním planém vzplanutí či při objevení nevěry za strany partnera.

Dalším důvodem klesající rozvodovosti z důvodu nevěry může být velká změna společenských poměrů po roce 1989. Tato změna se projevila především v obrovských možnostech, kdy spousta lidí začala soukromě podnikat, využívat možnosti volného cestování, práce v zahraničí a podobně. Naši zemi začala ovlivňovat západní kultura, kde problém nevěry byl vnímán pouze jako něco ne zcela podstatného. V zásadě šlo o to, že pokud před rokem 1989 přišla manželka svému muži na to, že ji na podnikovém večíрку před půl rokem podvedl se svou kolegyní, začala okamžitě uvažovat a leckdy i podnikat první kroky k podání žádosti o rozvod. Zaprvé si to společenské normy takřka žádaly a za druhé neměla v podstatě co ztratit. Soud automaticky přiřkl děti matce, otcí bylo vyměřeno výživné dle příslušných tabulek a z ekonomického hlediska se situace nějak zásadně nevyhrotila. Po roce 1989 se situace výrazně změnila a otázka rozvodu se stala otázkou ekonomického rázu. Mnoho lidí, ať už mužů nebo žen si dokázalo spočítat, že jedna milostná aféra jejich protějšku může mít nedozírné ekonomické následky nejen pro viníka celé situace, ale i pro ně samotné, a také pro jejich děti. Je tedy neuvážené rozvádět se kvůli jedné či dvěma nevěrám.

Problémem i dnes zůstávají tzv. „paralelní vztahy“, kdy jeden z partnerů žije dva vztahy najednou. Takové chování vyžaduje značnou psychickou odolnost. Pro většinu lidí, obzvláště mužů, je rozvod nejlepším řešením, protože pokud by chtěli dávat dohromady svůj legitimní vztah, stálo by je to spoustu malých bolavých kroků, a proto se zpravidla rozhodnou udělat jeden velký bolestný krok a začít žít nový život s „čistým štítem“. Je to vlastně obrazem dnešní doby, kdy místo toho, aby se lidé snažili něco porouchaného opravit, raději takovou věc vyhodí. Jsou naučeni spotřebnímu způsobu života a to se promítá i do mezilidských a partnerských vztahů. (www.mpsv.cz)

Obecně lze tedy říct, že problém nevěry je dnes považován za méně podstatný než před dvaceti lety a procento rozvodů, ke kterým došlo kvůli nevěře, už dvacet let neustále klesá.

2.2 Alkoholismus

Mezi faktory ovlivňující rozvodovost v České republice patří bezesporu alkoholismus. Podle údajů vyplývajících z šetření Českého statistického úřadu se v roce 1989 stal alkohol příčinou rozvodu ze strany mužů v 10,8% a u žen v 1,0%. V roce 2000 klesl počet rozvodů ze strany mužů na 5,8% a u žen na 0,5%. (www.czso.cz)

Problémem u alkoholu je fakt, že se může do vztahu pomalu vloudit a začít jej nejprve velmi zlehka rozbíjet. Po krátkém rozjezdu pak následuje ohromná akcelerace. Následky jsou potom pro vztah ničivé. Pro většinu mužů je alkohol něco, co k životu v podstatě patří a je normální občas si nějakou tu skleničku vypít. Většinová společnost dokonce abstinenty zesměšňuje a to, že pítí alkoholu je považováno v České republice za normální je znát i z přehršle televizních reklam. Nejohroženějšími osobami alkoholem ze strany mužů jsou lidé, kteří mají velmi stresové a unavující povolání. Patří sem policisté, učitelé, lékaři a třeba i soudci. (www.alkoholik.cz)

U žen je nadužívání alkoholu spojováno až právě s rozvodem, kdy žena zůstane na děti sama a obtížné životní situace řeší za pomoci alkoholu. Není však žádným tajemstvím, že i ženy, které jsou velmi úspěšné, často sahají po skleničce. Stejně jako u

mužů se opět jedná o profese, které jsou psychicky náročnější a vyžadují neustálou koncentraci. Nejrizikovější skupinou jsou učitelky, lékařky nebo ženy na vyšších firemních postech. Dalším z důvodů proč žena začne pít je tzv. „syndrom prázdného hnízda“, kdy děti odrostou, manžel tráví většinu času v zaměstnání a žena najednou doma neví, co s volným časem. Z pocitu, že celý život jí utekl pod rukama starostí o děti a manžela a z pocitu sebelítosti začne chmury zahánět alkoholem. (tamtéž)

Ženy se na rozdíl od mužů snaží pít anonymně. Nevystavovat se na veřejnosti v podroušeném stavu, protože společnost na opilou ženu nahlíží přece jen méně tolerantně, než na opilého muže. Díky tomuto počínání si pak žena také neuvědomuje, že její pití už přesahuje určité hranice. Nemá odmítavou reakci okolí a tak se mylně domnívá, že vše je v naprostém pořádku a ona žádný problém s alkoholem nemá. Naopak pokud se jí manžel nebo děti snaží nastínit, že její pití už přerůstá v závislost, je taková žena iniciátorem hádek a leckdy i hysterických scén, protože se snaží svůj problém obhájit. (tamtéž)

Alkohol je v České republice legální. Je to jedna z legálních drog, na které vzniká závislost jako na kterékoliv jiné droze. Přesto není nikde vidět, že by stát měl zájem spotřebu alkoholu ve společnosti omezit. Důkazem toho je, že některé alkoholické nápoje jsou v České republice levnější než nápoje nealkoholické. Oproti jiným evropským státům jsme stále ještě vůči alkoholu velmi liberální. Alkohol jako droga a závislost na něm má pak neodvratné následky pro partnerské a manželské vztahy. Je to jeden z faktorů ovlivňujících rozvodovost v České republice, který se řadí mezi nejzávažnější. (www.alkoholismus.wz.cz)

2.3 Rozdílnost povah

Také rozdílnost povah manželů se často řadí k důvodům, proč lidé své manželství řeší rozvodem. Na rozdíl od předchozích dvou faktorů (nevěra, alkoholismus) procento manželství ukončených z důvodů rozdílných povah od roku 1989 stále roste. V roce 1989 byl jako důvod rozdílnosti povah ze strany mužů uváděn v 37,3%, ze strany žen se jednalo o totožné číslo, tedy také 37,3%. V roce 1998 zaznamenal tento faktor

rozvodovosti pomyslný rekord, když byl uváděn jako důvod ze strany mužů v 50,7% a ze strany žen dokonce v 51,7%. V roce 2001 je ve statistikách na straně mužů zaznačen údaj 46,5% a u žen 47,4%. (www.czso.cz)

Ze získaných dat se lze domnívat, že lidem v České republice, kteří se rozhodli rozvést, nejvíce vadí na jejich protějšku fakt, že má rozdílnou povahu a že si spolu nerozumí. Může to být ovšem také jen univerzální důvod k rozvodu. Málokdo se chce na veřejnosti „chlubit“ s tím, že ho partner podvádí, ženy se nechtějí ukazovat veřejnosti jako oběti domácího násilí, lidé se snaží tutlat závislost na alkoholu či jiných omamných a psychotropních látkách nebo hracích automatech. Jednodušším řešením je udat jako důvod k rozvodu rozdílnost povah. Pod tento pojem lze schovat cokoliv.

Obecně ale platí, že ženy očekávají od manžela možnost popovídat si o běžných denních záležitostech, chtějí, aby je partner vyslechl a sdílel s nimi jejich každodenní radosti a starosti. Smyslem tohoto počínání je, že chtějí být se svým manželem i v citovém kontaktu a proto pro ně není vždy důležitý obsah těchto hovorů, ale především rozhovory samotné. Zároveň od muže očekávají, že jaksí intuitivně vycítí jejich potřeby. Chtěly by, aby muž dokázal číst jemné náznaky obsažené v jejich chování, mimice, barvě hlasu a gestech a snažil se je plnit. Jde prostě o to, aby si nemusely o všechno naplno říkat. (www.psporadna.cz)

Oproti tomu muži vyznávají poněkud jiné hodnoty. Jde jim především o to, aby žena udržovala domácnost v dobrém chodu. Aby manželka byla schopna uklidit, vyprat, vyžehlit a uvařit. Zároveň od manželky očekávají, že bude dobrou milenkou, která jim bude po vůli kdykoliv se jim zachce. A jedním z nejočekávanějších požadavků je, aby je žena nezatěžovala nesmyslnými problémy, které se buď nevyplatí řešit a tudíž nestojí za řeč, nebo jsou takového významu, že je stejně vyřešit nelze. (tamtéž)

Většina lidí se s tím, že pohled ženy a muže na společné soužití diametrálně liší, časem smíří a naučí se s tímto zjištěním žít. Po několika neshodách a nenaplněných očekáváních se muži i ženy naučí žít se svým protějškem pomocí různých kompromisů. Zdatnější jedinci pak dobrým manévrováním dokonce dokážou manželské neshody vyplývající z rozdílnosti povah bravurně využít ve svůj prospěch a partnerovi ještě dopřát pocit, že on je tím, kdo má pravdu. Pokud se ovšem nepodaří skloubit všechny

požadavky a očekávání v oboustranný konsenzus, pak musí vcelku logicky následovat rozvodové řízení.

2.4 Ostatní faktory ovlivňující rozvodovost v České republice

Mezi další faktory ovlivňující rozvodovost v České republice patří také žárlivost. Ta se sice objevuje velmi často ve spojení s nevěrou, kdy se jedná zpravidla o žárlivost opodstatněnou, ale ve velkém procentu případů není chorobná žárlivost na místě a jediný její význam je, že velmi úspěšně likviduje manželství.

Bohužel problém nevěry nespočívá jen v tom, že manželství ničí po stránce formální, ale i v tom, že podle policie je žárlivost příčinou zhruba padesáti procent vražd mezi partnery. Žárlivost může být také spouštěcím mechanismem různých duševních nemocí. Může se také projevat po požití malého množství alkoholu popřípadě jiných omamných látek. Takové látky mohou v člověku, který je žárlivý, ale své chování dokáže kontrolovat, vyvolat stavy nepřítčetnosti. (Novák, 2009)

Žárlivost se dá rozdělit na dva typy. A to:

1. na základě bludu – jde o takový druh žárlivosti, kdy žárlivostí postižený jedinec nemá racionální důvod k žárlivosti, ale přesto je přesvědčen o nevěře svého protějšku. Neexistuje pro něj žádný člověk a žádná síla, která by ho dokázala přesvědčit o jeho omylu. Sám si neustále opakuje, že je obětí neustálé nevěry a stále více svému výmyslu věří a podporuje ho svými hypotézami. Tyto jeho hypotézy jsou ovšem postaveny na vcelku logických základech a je velmi těžké mu jeho domněnky vyvrátit byť jsou velmi nepravděpodobné, ale stojí na reálných základech.
2. chorobná žárlivost – tento druh žárlivosti se projevuje tak, že člověk trpí nejistotou o věrnosti svého partnera a tato nejistota jej ubíjí. Nemá jediný důvod k tomu, aby žárlil, ale přesto má neustále strach, aby nebyl podveden.

Jeho smyslem života se stává to, aby co nejvíce snížil riziko možné nevěry ze strany partnera.(tamtéž)

Oba dva tyto typy žárlivosti se neblaze podepisují na tom, že neustále podezíraný partner jednoho dne přistoupí k řešení celého problému jedinou možnou cestou a tou je většinou rozvod.

Dalším faktorem, který může ovlivnit rozvodovost je vysoký věkový rozdíl mezi partnery. V soudních statistikách se sice nedá dopátrat toho, že na rozvodovost má vliv věkový rozdíl partnerů, ale přesto existují faktory, které zde hrají významnou roli. Jedná se o styly chování některých skupin lidí. První skupinou jsou nezadaní jedinci, kteří dnes bývají označováni populárním slovem singles. Jsou to jedinci, kteří nemají dlouhou dobu potřebu trvalejšího vztahu natož, aby uvažovali o sňatku. V době, kdy začnou uvažovat o založení vlastní rodiny, zjistí, že jejich vrstevníci jsou už zadaní a musí tedy hledat mezi těmi, kteří ještě zadaní nejsou. Tedy mezi výrazně mladšími. Většina těchto lidí nemá zábrany rozbít cizí vztah, protože jim samotným už mnoho času na založení vlastní rodiny nezbývá. Druhou skupinou jsou ženy, kterým je kolem čtyřiceti až padesáti let a jsou rozvedené. Jejich děti už mají vlastní život, a tudíž se nemají o koho starat. Začnou tak investovat do svého života a jejich cílem je si konečně užít. K tomu velmi často chtějí získat mladšího partnera. (Novák, 2007)

Problém je i očekávání partnerů. Ve vztahu mladší žena a starší muž dochází k tomu, že žena hledá partnera s životními zkušenostmi, který jí a její děti dokáže dobře zabezpečit, a leckdy hledá i jakousi náhradu za svého otce. Staršímu muži pak lichotí fakt, že má doma atraktivní manželku, která k němu vzhlíží jako ke svému vzoru. Sňatek s mladší partnerkou se pro něj stává i otázkou společenské prestiže, hlavně mezi svými mužskými vrstevníky. Zde ale časem nastává problém v otázkách, jako jsou společní přátelé, trávení volného času a samozřejmě sexu. Výrazně mladší žena má výrazně mladší kamarádky a kamarády a její manžel si s nimi nemá co říct. Na společenských večírcích si mezi mladými lidmi může manžel mladé ženy připadat poněkud nepatřičně a oblast sexu je často základním kamenem úrazu vztahu. Platí to však i naopak. (tamtéž)

V manželství mladšího muže s výrazně starší ženou dochází k problémům, kdy žena očekává od svého manžela roli „velkého dítěte“, o které by se mohla starat a mladší muž zase očekává od své manželky roli „matky“. Pokud jeden nebo druhý časem dospějí do stádia, kdy už nebudou chtít akceptovat náhradní roli svého partnera, přichází velké rozčarování. Mužům často vadí dominance partnerky, její nezájem o sex a nezdánlivě také projevy žárlivosti, protože starší žena si je vědoma, že někde může mít mladší sokyni, proti níž, by měla jen malou šanci udržet si partnera. Ženy si často stěžují na velkou podřízenost partnera, na jeho infantilnost a na jeho silnou vazbu na původní rodinu, především na matku. (tamtéž)

I přes to, že k těmto problémům dochází ve vztahu s velkým věkovým rozdílem velmi často, skončí jen malé procento těchto párů u rozvodového jednání. Podle Martínkové a Gabury je to nejspíš proto, že „...slabší se neodvážejí ukončit svoji závislost na partnerce, byť s tím koketuje. Žena se na druhé straně cítí přece jen jistěji s takovým mužem, který ji neohrožuje.“ (tamtéž)

Dalším faktorem je často domácí násilí. V tomto případě je nejen pochopitelné, že dochází k rozvodu, ale je to přímo žádoucí reakce na vzniklou situaci. Domácí násilí je zákeřné především v tom, že probíhá v soukromí domova, za zavřenými dveřmi. Navíc podle výzkumu uveřejněného na internetových stránkách www.domacinasili.cz, které jsou spravovány občanským sdružením Bílý kruh bezpečí, vyplývá, že domácího násilí se často dopouštějí středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaní lidé, což je asi třetina z celkového počtu agresorů. Výzkum dále vyvrátil mýtus, že obětí těchto trestných činů jsou osoby s nízkým vzděláním, či neprůbojní jedinci s nízkým sebevědomím. (www.domacinasili.cz)

Rizikovými faktory pro vznik domácího násilí může být vynucená finanční závislost na partnerovi, zdravotní postižení, nezvládnutí rodičovské výchovy nebo nějaký typ závislosti. Podání žádosti o rozvod je zde jediným možným řešením. Z různých výzkumů vyplývá, že šance na nápravu agresora je minimální a byť je pro oběť domácího násilí rozvod velmi bolestným krokem, je třeba jej podniknout, protože čím dříve tuto situaci vyřeší, tím větší má šanci na vedení normálního života v budoucnu. (tamtéž)

3. Nepřímé faktory ovlivňující rozvodovost v České republice

Rozvodovost v České republice, kromě již zmíněných přímých faktorů, mohou a často ovlivňují také faktory nepřímé. Jedná se především o společenské postavení manželů, které je diametrálně odlišné už při sňatku, anebo se prudce změní v průběhu trvání manželství. Neoddiskutovatelnou roli hraje také vliv prostředí, kde lidé žijí, vychovávají svoje děti a pracují.

3.1 Společenské postavení manželů

Posledních dvacet let se v České republice radikálně změnil společenský styl života a to se projevilo nejen ve věcech veřejných, nýbrž i ve věcech soukromých a rodinných. Procentuálně je u nás stále více lidí uzavírajících sňatek buď mnohem později než bývalo zvykem, nebo vůbec. Změnili se i možnosti na trhu práce a to jak k lepšímu tak také k horšímu. Manželstvím může velmi silně otřásat fakt, že jeden z partnerů má velmi dobrou pracovní pozici s nadstandardním výdělkem a druhý má problém vlastního uplatnění na trhu práce. (Šmolka, 2009)

Pokud lidé do manželství vstupují již v situaci, kdy jeden je ekonomicky velmi silný a druhý ne, nemusí se v budoucnu jednat o problém. Oba dva partneři vědí, jak jsou na tom, se situací jsou smířeni a dál ji neřeší. Pokud ovšem v průběhu manželství dojde ke skoku v podobě výraznějšího společenského povýšení jednoho z partnerů, může být problém na světě. Dle psychologů může ztráta zaměstnání, či jiná ekonomická ztráta způsobit semknutí partnerů, náhlé zbohatnutí, či nabytí společenského postavení může manželství spíš otřást. Tento problém se týká především mužů, kteří mají problém podobnou situaci náhle unést. Chtějí se ukázat před kamarády a později i před veřejností, že si mohou dovolit lepší mobilní telefon, lepší notebook, lepší automobil a nakonec i lepší partnerku. Množství peněz dodává mužům pocit lepšího postavení ve společnosti a pocit moci. (tamtéž)

3.2 Vliv prostředí

Na míru rozvodovosti v České republice má bezpochyby i vliv prostředí, kde lidé žijí. V zásadě se dá hovořit o dvou typech prostředí a to o městě a venkově. Poslední dobou tolik populární označení městys lze svou povahou považovat spíš za vesnici, než za město. Rozdílnost mezi těmito dvěma prostředími je patrná ve všech oblastech každodenního života. Rozvodovost nevyjímaje.

3.2.1 Rozvodovost na venkově

V roce 2009 vydal Český statistický úřad soubor třinácti regionálních publikací s názvem Postavení venkova v kraji. Tohoto výzkumu se zúčastnily všechny kraje s výjimkou Prahy. Z výzkumu mimo jiné vyplynulo, že od roku 2000 obyvatelů venkova přibývá na úkor měst. Dále bylo zjištěno, že se na venkově rodí méně dětí mimo manželství, než je tomu ve městech. Výjimkou jsou Plzeňský a Karlovarský kraj, kde je tomu naopak. Rozvodovost je na venkově nižší než ve městech, ale je třeba také zmínit, že na venkově je nižší míra sňatečnosti. (www.czso.cz)

Venkov je rozdílný svým charakterem i na úrovni regionů, protože ze zprávy ČSÚ vyplývá, že je velký rozdíl mezi venkovem střeďočeským a venkovem slezským či jihomoravským. Tento rozdíl je dán především historickým vývojem oblastí. Pokud tedy dojde ke srovnání rozvodovosti v jihomoravském kraji a kraji střeďočeském, zjistíme, že v jihomoravském kraji bylo za první až třetí čtvrtletí roku 2009 4 473 sňatků a 2 358 rozvodů. Jen v okrese Brno-město bylo rozvedeno 798 párů a v okrese Brno-venkov 368 párů. V okresech na Jižní Moravě, kde je převaha venkova, jako jsou okresy Blansko nebo Vyškov bylo rozvedeno 198 párů z 392 manželských svazků respektive 188 z 358. Ve střeďočeském kraji počtem rozvodů vede okres Mladá Boleslav s 299 rozvody na 464 sňatků, okresy Praha-východ a Praha-západ mají zhruba stejnou míru rozvodovosti, ale v případě Prahy-východ až o třetinu vyšší sňatečnost. Smutným vítězem srovnání rozvodovosti v střeďočeském kraji je okres Rakovník, kde se rozvedlo 116 párů ze 190. (tamtéž)

Důvodů proč se lidé na venkově nerozvádějí tak často, jako lidé ve městech může být hned několik. Jedním z nich je bezesporu fakt, že na venkově je nižší míra sňatečnosti. Další může být to, že mladí lidé často odcházejí z venkova do měst kvůli lepší možnosti zaměstnání. Nezanedbatelnou roli zde hraje i fakt, že na venkově se lidé lépe znají a na rozdíl od anonymních měst mají větší potřebu řešit si své problémy soukromě doma, než na veřejnosti.

3.2.2 Rozvodovost ve městech

Ve statistikách Českého statistického úřadu je rozvodovost ve městech vyjádřena v období let 1993 až 2000. Ze zmíněných statistik vyplývá, že ve městech se v těchto letech rozvedlo 60,2 manželství ze 100. Naproti tomu ostatní obce měly rozvodovost 36,2 na 100 sňatků. (www.czsu.cz)

Z dalších výsledků je patrné, že míra rozvodovosti stoupá s počtem obyvatel. V obcích do 2000 obyvatel je rozvodovost menší než ve městech nad 50 000 obyvatel. Je zde potvrzeno, že vyšší rozvodovost ve velkých městech je dána například větší anonymitou, nižší společenskou kontrolou a možností lépe zde navázat nové kontakty. (tamtéž)

3.2.3 Rozvodovost v satelitních městečkách

V posledních letech se v České republice začaly rozšiřovat na okrajích měst tzv. satelity. Odborně se tento způsob výstavby nazývá suburbanizace. V okrajových lokalitách měst se staví malé rodinné domky menší bytové domy. Následkem toho se do satelitů stahují bohatší a aktivnější obyvatelé z center velkých měst. Příčinnou suburbanizace je sen mnoha lidí, mít vlastní rodinný dům se zahradou, menší míra kriminality, a také fakt, že byt v centru velkého města má dnes hodnotu rodinného domku v satelitu. Nespornou výhodou je, že roste kvantita a kvalita služeb v těchto oblastech, roste zaměstnanost, jsou zde nové sportovní a kulturní aktivity. Nemalý

význam pro ekonomiku měst či obcí má výběr daní z nemovitostí a různých poplatků za služby. Existují však i negativa, která takové bydlení skýtá. Jedná se především o to, že do těchto oblastí se stěhují různí lidé, kteří mají různá povolání a různé názory na bydlení. Obyvatelstvo zde nesídlí díky přirozenému osidlování a chybí zde tedy klasické sousedské vazby, jak je tomu na venkově, kdy se spolu zná několik generací několika rodin. Vzniká tak uzavřená, ale i velmi anonymní „vesnice“, kde se všichni snaží chránit své soukromí takovým způsobem, až se sami stávají vězni ve vlastním domě. Jedním z negativních dopadů je i rozvodovost, která je zde výsledkem takového životního stylu obyvatel. (www.suburbanizace.cz)

4. Důsledky rozvodu

Byť je rozvod dnes již celkem běžným způsobem, jak ukončit nefungující manželství a na institut rozvodu není pohlíženo s takovými předsudky jako například před dvaceti či třiceti lety, je to stále právní akt, který zanechá na zúčastněných patrné následky. Ať už se jedná o svěřením dítěte nebo dětí do péče jednoho z manželů, ekonomický dopad při vypořádávání majetku nebo o ztrátu společných známých.

4.1 Dopad rozvodu na děti

Pokud jsou lidé rozumní, je rozvod řešen především s ohledem na jejich děti. Pro děti je totiž velice důležité, aby rozvod svých rodičů nechápaly jako něco, na čem mají svoji vinu, nebo co dokonce zapříčinily. I když jde o běžnou bezkonfliktní rodinu a rozvod je pouze vyřešením toho, že si dva lidé přestali rozumět, je pro dítě psychicky velmi náročné přijmout fakt, že jeden z rodičů, zpravidla otec, rodinu opouští. Mělo by být tedy eminentním zájmem obou rodičů, aby jejich dítě neslo rozvod co nejlépe. Na druhou stranu je třeba přiznat, že je mnohem lepší, když se rozvodem, tzv. „vyčistí vzduch“, než když dítě žije v neustále napjaté atmosféře.

Jsou ovšem případy, kdy se rodiče nejsou schopni dohodnout na podmínkách rozvodu. Nastanou problémy i se svěřením dítěte do péče. V tomto okamžiku mezi sebou začínají bojovat o přízeň vlastního dítěte a všemi možnými a dostupnými prostředky je přetahovat na svou stranu. Používají různé taktiky, kdy se snaží dítě psychicky ovlivnit proti svému partnerovi. Tímto způsobem vzniká syndrom zavrženého rodiče. Iniciátor takovéto taktiky neustále opakuje lživé myšlenky tak dlouho, dokud je dítě nevezme za své. Jedná se o tzv. „programování“ dítěte. Programující rodič například obchází s dítětem různé lékaře a klade důraz na to, že se zdravotní stav dítěte pravidelně zhoršuje po návštěvách u svého druhého rodiče. Jakýkoliv pokus o kontakt či sblížení se s dítětem bývá programujícím označován jako otravování a obtěžování. To trvá tak dlouho, dokud i samo dítě nezačne takto uvažovat a stykům s druhým rodičem se bránit. (Bakalář, 2006)

Motivy proč lidé takto jednají, se dají shrnout do několika bodů:

1. pomsta – jedná se o pomstu, že je partner opustil. Už před rozvodem se často využívají jako výhrůžky, že pokud partner opustí druhého, tak svoje děti už nikdy neuvidí.
2. „ochrana“ dítěte – zklamaný a rozezlený rodič nechce dopustit, aby se jeho dítě stýkalo s někým tak bezohledným a sobeckým, jako je jeho partner.
3. bezpečnost – vzniká ze strachu, že by se dítě mohlo svěřit s informacemi, které by pak mohl partner zneužít ve svůj prospěch. Například o finanční situaci, nebo o hádkách s novým partnerem.
4. obava o pozdější ztrátu dítěte – starší dítě, by mohlo začít preferovat druhého partnera, a tomu je potřeba zabránit už v začátku. (tamtéž)

Důsledkem tohoto jednání je to, že dítě ztratí naprosto všechno, co souvisí s druhým rodičem. U takovýchto dětí se vyvíjí značná psychopatologie, brzdí a deformuje se jeho emocionální vývoj a podstatným způsobem se narušuje jeho sebevědomí. Je deformováno i psychosociálním vývoji, kdy má narušený vztah k autoritám a přebírá konfliktní chování a vystupování svého rodiče. Všechny tyto skutečnosti jej celoživotně poznamenávají. (tamtéž)

Na rozvod svých rodičů mohou děti reagovat také podobně, jako na smrt někoho blízkého. V tomto případě procházejí několika fázemi. V první fázi nechtějí uvěřit, že je to pravda. Nastupují zde emoce jako je strach a obava, později začnou obviňovat rodiče, že za to mohou oni a nakonec obviňují i samy sebe. V této fázi může dojít k tomu, že rodiče nebo příbuzní, kteří se nějakým způsobem v rozvodu angažují, špatně pochopí dítě a mají často pocit, že pokud dítě o svých pocitech nemluví, nemá žádný problém a druhý rodič mu nechybí. (www.rodina.cz)

Ve druhé fázi přichází zlost, kterou je potřeba adekvátním způsobem vybit, protože se jedná přirozenou reakci na něco, co dítěti způsobilo bolest. (tamtéž)

Třetí fáze znamená pro dítě smířit se s daným stavem věcí. Nelze předpokládat, že by souhlasilo s rozvodem rodičů nebo, že by se vzdalo myšlenky na to, že se rodiče znovu dají dohromady, ale potřebuje najít nové jistoty a žít svůj život dál.

I pokud rozvod rodičů proběhne bez problémů, existuje řada zátěžových situací, se kterými se musí dítě vyrovnat. Ať už se jedná o zvyknutí si na nové partnery nebo partnery rodičů, přejíždění z jednoho domova do druhého v rámci střídavé péče, nebo odloučení od svých kamarádů po dobu pobytu u druhého rodiče.

4.2 Dopad rozvodu na rodiče bývalých manželů

To, že rozvod má neoddiskutovatelný dopad na děti je jisté, stejně jisté ale je, že má dopad i na rodiče bývalých manželů. Mohou mít pocit, že své dítě špatně vychovali, pokud je iniciátorem rozvodu nebo mohou cítit vinu, že svému dítěti nemohli pomoci, pokud je jejich dítě tím, kdo rozvodu čelí. Je samozřejmostí, že jinak tuto situaci vnímají lidé žijící v anonymitě velkoměsta a jinak lidé žijící v intimnějším prostředí malé vesnice. Co však zůstává stejné bez ohledu na místo pobytu, je fakt, že rozvodem svého dítěte se změní četnost návštěv vlastních vnoučat. Obzvláště citlivá je skutečnost, když některý z partnerů nechce dovolit svým dětem návštěvu prarodičů ze strany bývalého manžela. Prarodiče pak přicházejí o pravidelný kontakt se svými vnoučaty a jejich vzájemný vztah, který se budoval třeba i několik let, má najednou vážné trhliny. Děti jsou často jedním nebo i oběma rodiči přesvědčovány o tom, jak hrozný a špatný je jejich otec či matka. Babičky a dědečkové jsou pak vystaveni nepříjemným situacím, kdy musí vnoučatům vysvětlovat, že věci nejsou úplně tak jednoduché jako slyší doma od maminky či tatínka.

Při rozvodových řízeních jsou často i označováni za viníky rozvodu. Často je argumentováno tím, že se pletly manželům do života moc, nebo naopak, že si nikdy nevěšimali svých vnoučat a nikdy manželům nepodali pomocnou ruku, když to potřebovali.

4.3 Materiální a nemateriální důsledky rozvodu

Rozvod přináší pro rozvádějící se manžele také materiální nemateriální důsledky. Z hlediska materiálního se jedná především o finanční vyrovnání manželů, s hlediska nemateriálního pak o psychické důsledky spojené s rozvodem. Obecně lze říct, že každý rozvod je nevýhodný pro oba zúčastněné. Pokud by manželství bylo zachováno, byli by na tom oba dva manželé ekonomicky vždycky lépe, než pokud se rozvedou. Z hlediska osobního života se stávají jedinci sice samostatnými a opět nezávislymi, ale často si neuvědomují, že se nelze vrátit zpátky na takovou společenskou úroveň jako v době, kdy byli svobodní.

4.3.1 Finanční a majetkové vyrovnání

V momentě vzniku manželství a pořízení si první věci ze společných prostředků vzniká mezi manželi společné jmění manželů. Toto společné jmění tvoří jak aktiva, tak i pasiva. Tedy to, co společně naspoří, ale i to, kdy mají společné dluhy, jako například hypotéku nebo spotřebitelský úvěr. Pokud se tedy chtějí dva lidé rozvést, musí k návrhu na rozvod přiložit i dohodu o majetkovém vypořádání. Touto cestou je možné manželství rozvést rychleji než při klasickém rozvodovém řízení, kdy je třeba provést dokazování příčin rozpadu manželství. Platí, že manželství musí trvat minimálně jeden rok, že manželé spolu nejméně šest měsíců nežijí a druhý manžel se k návrhu na rozvod připojí. Pakliže jsou splněny všechny podmínky včetně dohody o úpravě poměrů nezletilých dětí a výživného, soud manželství bez průtahů rozvede. (www.obcanske.juristic.cz)

Oba druhy rozvodu, sporný i nesporný jsou spojeny s vynaložením finančních prostředků. Faktem ale je, že rozvod nesporný je podstatně levnější. Nicméně se i tak jedná pouze o zlomek ekonomických ztrát, které následné vypořádání majetku přináší. Jde především o to, že jeden z manželů musí finančně vyrovnat druhého, což znamená, že do data určeného soudem musí složit částku, která je uvedena v dohodě o majetkovém vyrovnání manželů. Ve většině případů dochází k tomu, že manžel, který

má finance předat druhému tyto peníze nemá a je nucen prodat například nemovitost, aby mohl dostát svých závazků. Potom dochází k situaci, kdy po složení požadované částky nemá ani jeden z manželů na to, aby si mohl pořídit nový dům či byt. Nezbyvá tedy nic jiného než otázku bydlení řešit hypotékou, která je však pro samotného člověka takřka nedostupná. Přicházejí pak na řadu řešení, jako jsou podnájmy, kdy lidé finanční prostředky vkládají do něčeho, co není jejich. V tomto okamžiku na rozvodu trápí oba.

4.3.2 Psychické problémy spojené s rozvodem

Obecně je známo, že rozvod je psychická zátěž jak pro navrhovatele, tak pro odpůrce. V jeho průběhu leckdy dochází k různým dohadům a dokazováním své pravdy, což působí špatně i na děti rozvádějících se manželů.

Některé problémy však přicházejí až po rozvodu. Jedná se zejména o začátek nového vztahu. Spousta lidí se nevyrovná s různými aspekty rozvodu, které vedou k určité psychické nevyrovnanosti. Tento stav si pak velmi snadno přenáší do dalších vztahů. Jedná se zejména o to, že takový člověk je schopen svému novému partnerovi neustále vyprávět o příkořích, které se mu děly za dob trvání manželství. Jejich partner je zpravidla zpočátku ochoten naslouchat těmto trápením, ale nerad se smiřuje s tím, že jeho protějšek neustále řeší to, co udělal za chybu a proč, že se jeho manželství rozpadlo. Působí to potom takovým dojmem, jako by dotyčný neustále litoval ztráty bývalého partnera, místo toho, aby se těšil z nového vztahu. Takové jednání novému vztahu příliš neprospívá. (Novák, Průchová, 2007)

Dalším problémem mohou být děti z předchozího manželství. Byť se zdá velmi jednoduché vycházet s dětmi svého nového partnera, není to v mnoha případech pravda. Hodně sice záleží na věku dětí, ale obecně platí, že většina dětí nevidí ráda to, že si jejich matka nebo otec našli náhradu za druhého rodiče. Mají neustálou potřebu srovnávat a samozřejmě kritizovat. Kamenem úrazu bývá i to, že nový partner má zpočátku přehnanou potřebu se dětem zalíbit a tudíž se je snaží všemi možnými

prostředky dostat na svoji stranu. Pokud se mu to podaří, nemůže se jednat o dlouhodobý stav, protože časem chtě nechtě musí ze své přehnané péče ubrat a tím se okamžitě stává terčem ostré kritiky dětí svého partnera. Pro člověka je také velice těžké manévrovat v novém vztahu mezi dětmi a partnerem. Jedná se především o to, že po dobu rozvodu o svoje děti svedl usilovný boj a nyní má logicky strach z toho, aby ho děti neobvinily z nezájmu o ně.

Pokud rodič má s novým partnerem dítě, je velmi důležité chovat se k dětem z předchozího vztahu citlivě. Je třeba, aby rodiče svým jednáním nezapříčinili to, že dítě bude chápat svého nového sourozence jako vetřelce. Tohoto se někdy velmi těžko dosahuje u sourozenců vlastních. Obzvláště „nový“ rodič se musí snažit, aby nedělal mezi dětmi rozdíly. To se většinou týká žen, které více dělí děti na svoje a ty „jeho“, zatímco muži s tímto takové problémy nemají.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5. Projekt – rozhovory o faktorech ovlivňujících rozvodovost v České republice

Hlavní myšlenkou tohoto projektu bylo zjistit, jaké faktory ovlivnily jedince, které jsem vybral v tom, že se rozvedli, a jaké faktory považují lidé, kteří jsou šťastně ženatí či šťastně vdané za největší riziko ve svém manželství.

5. 1 Organizace získání dat

Pro zjištění potřebných dat jsem se rozhodl použít metodu rozhovoru s lidmi, kteří mají s rozvodem už své zkušenosti a s lidmi, kteří jsou v manželství spokojení. Těmito rozhovory jsem chtěl zjistit, co ovlivnilo již rozvedené natolik, že se rozvedli, a to, co by mohlo ovlivnit lidi žijící v manželství v tom, aby se rozvedli.

Vybraným lidem, kteří jsou rozvedení, jsem položil v rozhovoru dvacet jedna otázek, kterými jsem se snažil zjistit, co bylo přesně příčinou jejich rozvodu, které faktory sehráli největší roli a zda se dalo nějakým způsobem rozvodu zabránit.

Lidem, kteří žijí ve svazku manželském, jsem položil v rozhovoru dvacet otázek, který jsem se pokusil zjistit, co považují za největší hrozbu pro svůj vztah. Jestli existují faktory, které by mohli eventuelně mít za následek ukončení manželství.

Metodu rozhovoru jsem zvolil proto, že jsem chtěl zamezit tomu, aby lidé nad odpověďmi dlouho přemýšleli a mohli se tak stavět do lepšího světla, jak tomu bývá leckdy u dotazníků. Rozhovor jsem chtěl nejprve zaznamenávat na diktafon a později jej vyhodnotit, což se ale setkalo s vcelku negativními reakcemi respondentů, neboť většina z nich měla strach, že by mohlo dojít k nějakému úniku informací. Rozhodl jsem se proto, že si odpovědi budu rovnou zaznamenávat k otázkám pomocí vlastních zkratk a později celý rozhovor vyhodnotím.

Z tzv. tvrdých dat mě zajímal pouze věk a pohlaví respondentů.

Otázky k rozhovoru s rozvedenými lidmi

1. Jaké byli „oficiální“ příčiny vašeho rozvodu?
2. Myslíte si, že příčiny uváděné vámi nebo vaším partnerem byli opravdu těmi pravými?
3. Kdy jste začal (a) tušit, že se „něco“ děje?
4. Jak vám partner (nebo vy partnerovi) oznámil fakt, že se chce nechat rozvést?
5. Byla to od vás (něho) rána z čistého nebe?
6. Jak reagovaly vaše děti na zprávu, že se rozvádíte?
7. Jak jste dětem celou situaci vysvětlil (a)?
8. Jak na rozvod reagovalo vaše nejbližší okolí? (rodina, přátelé)
9. Myslíte si, že se dalo rozvodu ať už z vaší, nebo z partnerovy strany nějak zabránit?
10. Jaká byla podle vás komunikace mezi vámi a vaším partnerem v době trvání manželství?
11. Zavdal (a) jste někdy partnerovi příčinu k tomu, aby začal uvažovat o rozvodu?
12. Máte nějaké koníčky?
13. Jaké koníčky má váš ex-partner?
14. Jaké filmy a hudba (žánr) se vám líbí?
15. Jaké filmy a hudba (žánr) se líbí vašemu partnerovi?
16. Jaké bylo vaše zaměstnání a jaké zaměstnání měl váš partner v době před a při rozvodu?
17. Jaký je váš vztah a vztah vašeho ex-partnera k penězům? (užívat si jich, šetřit, výhodně investovat...)
18. Jaký je váš vztah a vztah vašeho ex-partnera k společenským akcím a k alkoholu?
19. Jakou roli hrála ve vašem manželství žárlivost?
20. Řešili jste někdy v době trvání manželství problém nevěry?
21. Ovlivnil vás bývalý vztah ve výběru budoucího partnera?

Tyto otázky sloužily jako vodítko k zjištění požadovaných dat, stejně jako dvacet otázek, které jsem použil pro lidi žijící v manželství.

Otázky k rozhovoru s lidmi žijícími v manželství

1. Jak dlouho jste ženatý/vdaná?
2. Jaký je váš vztah v současnosti?
3. Jak moc se váš vztah změnil od svatby?
4. Změnil se váš vztah s příchodem dětí do rodiny?
5. Které vlastnosti vám na vašem partnerovi vadí?
6. Které vlastnosti se vám na vašem partnerovi líbí?
7. Prošlo vaše manželství nějakým typem krize?
8. Máte pocit, že vyřešení této krize vaše manželství upevnilo?
9. Jaká je podle vás komunikace s vaším partnerem?
10. Jaký je vztah vašeho partnera k dětem?
11. Jaký je vztah vašeho partnera k penězům?
12. Jak máte vy a váš partner náročné povolání?
13. Jak trávíte svůj volný čas?
14. Jakou roli hraje ve vašem vztahu žárlivost?
15. Jak moc důvěřujete vašemu partnerovi a jak moc si myslíte, že důvěřuje on vám?
16. Co by se muselo stát, abyste vážně uvažoval (a) o rozvodu?
17. Myslíte si, že rozvodové řízení se vší administrativou kolem je pádný důvod pro některé lidi, aby se nerozváděli?
18. Myslíte si, že kdyby otázka rozvodu a vše kolem něj (majetkové vypořádání, svěření dětí do péče apod.) bylo možné vyřešit v průběhu jediného dne, zvedla by se dramaticky rozvodovost v ČR?
19. Jaký je váš obecný názor na rozvod jako řešení manželských neshod a problémů?
20. Jaký je podle vás způsob, jak mít spokojené manželství až do smrti?

5.2 Analýza otázek a odpovědí rozhovorů s rozvedenými lidmi

U rozvedených lidí jsem se snažil především zjistit, jaké důvody je k rozvodu vedly a zda se dalo nějakým způsobem rozvodu zabránit. Zároveň jsem se pokusil porovnat, zda existují už před uzavřením manželství faktory, které mají potenciaální vliv na rozpad manželství.

1. Jaké byli „oficiální“ příčiny vašeho rozvodu?

Touto otázkou jsem chtěl zjistit, zda se lidé opravdu rozvádějí kvůli těm důvodům, které uvádějí jako oficiální stanovisko v žádosti o rozvod.

Z výpovědí respondentů vyplynulo, že nejčastějším oficiálním důvodem k rozvodu byl ten, že si s partnerem přestali rozumět. Podle nich je to společensky nejakceptovatelnější důvod a vcelku vystihuje podstatu problému.

2. Myslíte si, že příčiny uváděné vámi nebo vaším partnerem byli opravdu těmi pravými?

Tato otázka navazovala na otázku předchozí a měla za cíl objasnit, co se ve skutečnosti skrývá za „oficiálními“ důvody k rozvodu.

Skutečnost je taková, že rozdílnost povah je opravdu jen jakési oficiální stanovisko. Respondenti uvádějí, že za rozpadem jejich manželství ve skutečnosti stála nevěra, dominance partnera, či partnerky, v jednom případě hrál svou roli i vysoký věkový rozdíl, kdy žena byla o dvacet let mladší než její manžel.

3. Kdy jste začal (a) tušit, že se „něco“ děje?

Otázka měla za cíl objasnit, jak brzy lze poznat, že situace začíná být vážná a partner začíná buď už vážně uvažovat o rozvodu, nebo k tomu pomalu směřuje.

Většina dotázaných uvedla, že delší dobu před rozvodem už tušili, že něco není zcela v pořádku, jednalo se vždy zhruba o rok před tím, než byla podána žádost o rozvod, v jednom případě to dotyčná žena tušila dokonce šest let předem, jak uvedla, a v jednom případě, taktéž žena, uvedla, že až do rozvodu absolutně netušila, že se její manžel k tomuto kroku chystá.

4. Jak vám partner (nebo vy jemu), oznámil fakt, že se chce nechat rozvést?

Otázka směřovala ke způsobu, jakým se oznamuje žádost o rozvod osobě, se kterou dotyčný žije i několik desítek let.

Z rozhovorů bylo zřejmé, že situace ve většině případů k rozvodu směřovala a pro oznamovatele to nebyl emocionálně neřešitelný problém. Dokonce i muž, který své ženě oznámil fakt, že podal žádost o rozvod, ze dne na den, prý reagoval naprosto chladně.

5. Byla to od vás (něho) rána z čistého nebe?

Zde bylo podstatou otázky to, jaká byla reakce na fakt, že byla podána žádost o rozvod. Zajímalo mě, zda respondenti v té době už jen očekávali, kdy tato zpráva přijde, nebo zda do poslední chvíle věřili, že se celá situace nějak vyřeší a k rozvodu nakonec nedojde.

Z odpovědí vyplynulo, že pouze v jednom případě se jednalo o překvapení. V ostatních případech ti, kteří o rozvod požádali, tvrdí, že z jejich strany šlo o dlouhodobé signály a partner se na tuto situaci mohl připravit, ale podcenil ji. Pokud šlo o lidi, kteří žádost o rozvod přijali, tak i ti se shodli, že v podstatě tušili, že k této situaci musí dojít. Jeden muž dokonce uvedl, že když mu manželka oznámila, že se chce nechat rozvést, pocítil dokonce jakousi úlevu.

6. Jak reagovaly vaše děti na zprávu o tom, že se rozvádíte?

Otázka měla zjistit, jak v takových situacích, kdy rodiče oznámí, že se rozvádějí, děti reagují. Děti totiž zpravidla velmi dobře vědí, že rodiče spolu mají nějaké neshody a celá situace může skončit rozvodem, ale nechtějí se smířit s tím, že by se s jedním z rodičů měli přestat pravidelně vídat.

Děti mých respondentů reagovaly podle věku. U těch dětí, které ještě nezačaly chodit do školy, nešlo o nějaké dramatické projevy. Nechaly si vysvětlit, jak se věci mají a nepátraly dál. Zde byla ovšem nutná naprostá součinnost partnerů, kteří museli být v této situaci za jedno a kvůli dětem spolupracovat. Horší situace byla s dětmi, které již navštěvovaly školu, tedy ve věku od osmi let výše. Zde byla nejčastější reakcí pláč, uzavřenost do sebe, v jednom případě jedna z dotazovaných žen uvedla, že její dcera

nasměrovala veškerý svůj smutek z rozvodu rodičů do učení a rapidně si vylepšila prospěch ve škole.

7. Jak jste dětem celou situaci vysvětlil (a)?

Otázka byla zaměřena na to, jak lidé vysvětlují svým dětem, že se rozvádí a proč. Cílem otázky bylo zjistit, zda lidé dávají přednost objektivnímu vysvětlení situace, nebo zda se snaží mlžít a doufat, že děti nakonec samy dojdou na to, co se v rodině děje a nějak se s tím vyrovnají.

Z výsledků rozhovorů, lze jednoznačně říci, že všichni respondenti se shodli na tom, že svým dětem celou situaci pokud možno, co nejcitlivěji vysvětlili a nesnažili se vinu házet na druhého rodiče, nebo situaci nějak zbytečně vyhrocovat.

8. Jak na rozvod reagovalo vaše nejbližší okolí (rodina, přátelé)?

Z nejrůznějších studií vyplývá, že pro spoustu lidí je jedním z důvodů proč se nerozvádět strach z reakce lidí v nejbližším okolí. Bojí se, jak budou reagovat jejich rodiče, rodiče partnera, kamarádi a společní známí. Obávají se, že jim jejich nejbližší budou buď celou záležitost rozmlouvat v případě, že jsou iniciátoři rozvodu oni sami, nebo že budou před těmito lidmi vypadat hloupě, protože nezvládli uřídit svůj život tak, jak si představovali a ten se jim zhroutil.

Dotazovaní lidé svorně uváděli, že tento problém neřešili. Nikdo z respondentů nezažil ze strany nejbližšího okolí žádné přesvědčování, přemlouvání, nepochopení či dokonce posměch. Potvrdilo se, že lidé okolo nás často vidí věci dřív, než je vidíme, nebo chceme vidět sami a proto nikoho nepřekvapilo, že dva lidé, které znají i několik let se najednou rozvádějí.

9. Myslíte si, že se dalo rozvodu ať už z vaší nebo z partnerovy strany nějak zabránit?

Otázka směřovala k tomu, zda si lidé s odstupem času nemyslí, že pokud by se v určité situaci nebo v určitých situacích zachovali jinak, mohli rozvodu zabránit. Jestli jsou si vědomi něčeho, co mohli udělat jinak nebo co mohl udělat jejich partner jinak, aby se vztah dal ještě zachránit.

V této otázce už dotazovaní lidé nebyli tak jednotní jako u otázek předchozích. Jedna z respondentů uvedla, že pokud by s ní partner více komunikoval v průběhu

manželství a byl trochu víc tolerantní, pak by možná k rozvodu nemuselo vůbec dojít. Jiná zase uvedla, že jejich manželství se nedalo zachránit a bylo pouze otázkou času, kdy na rozvod dojde. Další respondent uvedl, že pokud by s ním manželka nejednala jako s dítětem, které je třeba neustále řídit, nevyskytly by se v jejich životě takové problémy, které nakonec napomohly k rozbití vztahu. Nejzajímavější se zdá být odpověď jedné ženy, která uvedla, že rozvodu jejího manželství se nejspíš zabránit nedalo, protože její tchýně soustavně narušovala vztah mezi jejím manželem a jí. Dalším důvodem také bylo, že manžel se nedokázal smířit s tím, že jeho žena neustále studuje a zvyšuje si kvalifikaci. Zda šlo z jeho strany o pocit strachu z toho, že jeho manželka bude mít vyšší vzdělání než on, nebo o pocit, že je zanedbáván na úkor jejího studia, je otázkou.

10. Jaká byla podle vás komunikace mezi vámi a vaším partnerem v době trvání manželství?

Otázka směřovala ke komunikaci mezi dvěma lidmi. Obecně totiž platí, že za většinou problémů, které vážným způsobem narušují partnerské vztahy, je špatná komunikace. Logicky tak vyplývá, že pokud dva lidé žijící v manželství nejsou schopni spolu komunikovat, nelze předpokládat, že jejich vztah bude mít dlouhého trvání.

Zde nedošlo k žádnému velkému překvapení, všichni uváděli, že komunikace mezi nimi a jejich partnerem byla už dlouhou dobu před rozvodem špatná. Někteří uvedli, že jejich odpor k partnerovi byl dokonce v takové míře, že neměli ani chuť snažit se o jakékoliv zlepšení vzájemné komunikace. Jiný se zase shodli v tom, že i pokud se pokusili o zlepšení komunikace, zpravidla toto celé snažení končilo obrovskou hádkou.

11. Zavdal (a) jste někdy svému partnerovi příčinu k tomu, aby začal uvažovat o rozvodu?

Tato otázka byla namířena přímo na respondenty, kteří rozvod přímo nezavinili. Šlo o to zjistit, zda si sami po několika letech od rozvodu uvědomují, že svým chováním a jednáním mohli sami zapříčinit to, že jejich manželství skončilo rozvodem.

Nikdo z dotazovaných si není vědom toho, že by v manželství udělal něco, co by mohlo zavdat jejich partnerovi příčinu k tomu, aby začal uvažovat o rozvodu. Pouze žena, která v předchozí otázce uvedla, že by se dalo rozvodu zabránit, pokud by

neměla problémy s tchyní a nestudovala vysokou školu, zde uvedla, že kdyby se ke své tchýni chovala tolerantněji a ustoupila ze svých studijních nároků, tak pak by možná manžel o rozvodu nezačal uvažovat.

12. Máte nějaké koníčky? 13. Jaké koníčky má váš ex – partner?

Tyto dvě otázky spolu souvisí. Vychází z přesvědčení, že i preferovaný způsob trávení volného času má vliv na vztahy mezi manželi. Lze říci, že člověk, který rád navštěvuje koncerty vážné hudby, je velmi pořádkumilovný, je zvyklý na své pohodlí a bez prostředků moderní komunikace jako je mobilní telefon či notebook neudělá ani krok, se jen těžko bude přizpůsobovat partnerovi, který vyznává zálesácký způsob života, nevadí mu víkend strávený v hlubokých lesích bez možnosti dodržovat alespoň základní hygienické návyky a bez jakéhokoliv signálu mobilní sítě. Takový to lidé se sice mohou seznámit a uzavřít sňatek, ale je jen otázkou času, kdy začnou řešit problém společně strávených víkendů. Obzvlášť pokud ani jeden z nich nehodlá ze svých dosavadních zvyků slevit.

Z odpovědí na tyto dvě otázky lze vyvodit závěr, že kromě jedné výjimky, se všichni dotazovaní shodli na tom, že oni sami a jejich partner měli jiné požadavky na trávení volného času. Většina z nich také uvedla, že si myslí, že tento nesoulad neměl vliv na rozpad jejich manželství, protože postupem času si s partnerem vycházeli v podstatě vstříc. Pouze jedna z respondentů uvedla, že už od počátku vztahu narážela na problém ve způsobu trávení volného času. Ona je sportovně založená a žije velmi aktivní život, zatímco její bývalý manžel měl nejraději vysedávání po kavárnách a ke sportu měl takřka odpor.

14. Jaké filmy a hudba (žánr) se vám líbí? 15. Jaké filmy a hudba (žánr) se líbí vašemu ex- partnerovi?

Tyto dvě otázky byly stejného charakteru jako dvě předchozí. I zde bylo cílem zjistit, jak mnoho může lidské soužití ovlivnit rozdílný vkus. Film a hudba byli vybráni záměrně, protože většina lidí se doma potkává večer právě při sledování televize. Hudba je zase velmi často jakousi kulisou, kterou lidé používají při práci doma nebo při cestách autem. I v oblasti vkusu při volbě filmového nebo hudebního žánru mohou vznikat roztržky.

I zde se ukázalo, že lidé, kteří si prošli rozvodem, se nedokázali se svým partnerem v době trvání manželství shodnout ani ve vkusu při sledování televize nebo poslouchání hudby. Pouze v jednom případě respondent uvedl, že se svoji manželkou se v hudbě i filmu shodli. Dokonce uvedl, že veškerá hudba, kterou měl oblíbenou v době manželství, mu dodnes nedělá příliš dobře a nemůže ji poslouchat, neboť mu stále připomíná bývalou manželku.

16. Jaké bylo vaše zaměstnání a zaměstnání vašeho partnera v době před a při rozvodu?

Otázka měla za cíl zjistit, zda vliv na rozvodovost může mít i změna zaměstnání. Velmi často se totiž uvádí, že především muži, pokud se ve svém zaměstnání dostanou na vyšší pozici, mají tendenci pochlubit se. Peníze a moc jim často stoupá do hlavy a mají pocit, že by si mohli dopřát mladší ženu, která bude lépe ladit s jejich novým automobilem a mobilním telefonem. U žen bývá problém v tom, že pokud začnou být v zaměstnání lépe hodnocené a placené, leckdy to u jejich manželů vyvolá pocit žárlivosti a méněcennosti, protože, jejich manželka vydělává více než oni a je na nich ekonomicky zcela nezávislá. Muži pak ztrácejí právě ten pocit mužnosti.

Z odpovědí respondentů vyplynulo, že tento faktor nebyl ani v jednom případě důvodem k tomu, že se jejich manželství rozpadlo. To je dáno tím, že nikdo z dotazovaných nezažil nějakou významnou pracovní změnu, co se týče povýšení nebo rapidně zvýšeného příjmu.

17. Jaký je váš vztah a vztah vašeho ex – partnera k penězům?

Na této otázce jsem chtěl ověřit teorii, že na rozpad manželství má vliv vztah manželů ke společným financím. Někteří lidé mají potřebu neustále šetřit bez ohledu na výši svého příjmu, někteří mají zase potřebu neustále utrácet a užívat si peněz bez ohledu na budoucnost. Potkají-li se dva jedinci, kdy každý z nich má naprosto odlišnou představu o využívání společných finančních prostředků, bývá to velmi často jedním z mnoha důvodů rozpadu manželství. Především mnoho mužů má tendenci ovládat společný účet a své manželce pak dávají přesně odpočítané částky na běžné nákupy. Ženy zase otázku peněz často neřeší, a pokud mají ke společným penězům přístup,

dokážou naprosto bezmyšlenkovitě nakupovat a nestarat se, protože jsou zvyklé, že na účtu vždy nějaké peníze jsou.

Odpovědi na tuto otázku byly rozdílné a je patrné, že peníze jsou opravdu často jablkem sváru v manželském soužití. Jedna žena uvedla, že celý život musela šetřit, protože šetřil její manžel. Ten prý dokázal utrácet pouze za sebe a svoje koníčky, zatímco ona musela nedůstojně zdůvodňovat každou utracenou korunu. Jiná žena uvedla, že její manžel dokázal peníze vydělat a dokázal je i spořit, což se mu ovšem dařilo i díky tomu, že jí dal přesnou částku peněz, asi dva tisíce korun na měsíc a s tím měla obstarat chod domácnosti. Jeho přístup k penězům byl podle hesla: „Co vyděláš ty, jsou naše peníze, co vydělám já, jsou moje peníze“. Za mužskou část lze zmínit muže, který popsal svůj vztah k penězům tak, že peníze vždy dokázal vydělat a dokonce i výhodně investovat, ale jeho manželka byla zvyklá nepřemýšlet nad tím, kde se peníze berou, neboť sama žádné nevydělávala. Vzhledem k tomu, že tento muž je podnikatel a někdy nastaly i finančně horší měsíce, chtěl po své ženě určitou míru šetrnosti při nakládání se společnými penězi. To pak býval velký problém a zdroj nekonečných hádek. Ostatní respondenti se v podstatě shodli v tom, že otázka peněz byla často problémem. Někdy menším, někdy větším, ale velmi často důvodem obrovských hádek.

18. Jaký je váš vztah a vztah vašeho ex – partner ke společenským akcím a k alkoholu?

Cílem této otázky bylo zjistit, do jaké míry hraje v manželství roli vztah ke společenským akcím, jako jsou plesy, večírky a párty a jakou roli hraje u lidí konzumace alkoholu na takovýchto akcích. Z vlastní zkušenosti vím, že jsou lidé, kteří společenské akce přímo vyhledávají a jsou i tací, kteří je naprosto nesnášejí. Stejně tak je tomu s alkoholem. Spousta lidí se chová úplně jinak po požití alkoholu, než jak se chová v normálním životě. Je i hodně těch, kteří potřebují dávku alkoholu k tomu, aby si vůbec společenskou akci užili. Pokud tedy manželé mají k plesům, večírkům a alkoholu naprosto rozdílný postoj, lze i zde hovořit o faktoru, který ovlivňuje rozvodovost v České republice.

Zde byly odpovědi dotazovaných lidí tak půl na půl. Asi polovina uváděla, že jejich vztah ke společenským akcím byl veskrze pozitivní a neměli nikdy se svým

partnerem problém se takovýchto akcí zúčastnit. Alkohol je pak podle této skupiny standardní součástí všech společenských akcí, a pokud to oni nebo jejich partner s alkoholem nepřehnali, pak neměli v této oblasti žádné konflikty. Druhá polovina lidí už uváděla, že v této otázce nebyli rozhodně zajednou se svým partnerem. Problém byl většinou ten, že pokud jeden z nich chtěl někam jít, nechtěl jít ten druhý a naopak. V jednom případě dotazovaný přiznal, že takto odmítal často se svoji ženou někam chodit i z trucu. Na otázku okolo alkoholu odpověděla jedna z dotazovaných, že alkohol byl důvod, proč se svým mužem nechtěla na plesy, večírky a jiné podobné akce chodit. Její muž se prý vždy velmi opil a potom způsoboval různé trapné situace. Chování svých partnerů pod vlivem alkoholu jako důvod odmítání společenských akcí uvedlo více z dotázaných.

19. Jakou roli hrála ve vašem manželství žárlivost?

Tato otázka měla za cíl poodhalit, do jaké míry se může žárlivost stát jedním z faktorů ovlivňující rozvodovost v České republice. Obecně platí, že jistá míra žárlivosti může být ve vztahu žádoucí, ale pokud je překročena určitá hranice, pak zpravidla nastávají problémy.

Respondenti, které jsem oslovil, se shodli na tom, že v jejich manželství hrála žárlivost velkou roli. Nebyl nikdo, kdo by tvrdil opak. Všichni se také shodují v tom, že i to byl důvod, proč jejich manželství skončilo rozvodem. Zajímavostí je pouze to, že nikdo z lidí, se kterými jsem prováděl rozhovory, si nepřipustil, že by tím žárlivcem narušujícím poklidné manželské soužití byl právě on. Všichni do jednoho ze žárlivosti obvinili bývalého partnera.

20. Řešili jste někdy v době trvání manželství problém nevěry?

Nevěra je považována v České republice za jeden z nejvýznamnějších činitelů, které se podílejí na rozpadu manželství. I když v posledních letech statisticky ubývá lidí, kteří se rozvedou kvůli nevěře partnera, stále se jedná o velmi závažnou záležitost ovlivňující míru rozvodovosti.

V otázce nevěry se všichni respondenti shodli na tom, že se v jejich vztahu ať už ve větší či menší míře objevila. Několik z nich tvrdí, že se ovšem nejednalo o nic dlouhodobého a že se spíše šlo o jednorázovou záležitost, která sice jejich vztah uvrhla

na krátkou dobu do manželské krize, ale na rozpadu jejich manželství se významně nepodepsala. Pouze ve dvou případech se jednalo o to, že jeden z partnerů měl dlouhodobě paralelně jiný vztah, což se na chodu rodiny negativně projevovalo a v souvislosti s ostatními faktory to celé vedlo k tomu, že se manželství rozpadlo. Jen jedna žena uvedla, že nikdy otázku týkající se nevěry s bývalým manželem neřešili, protože se na její nevěru nikdy nepřišlo.

21. Ovlivnil vás bývalý vztah ve výběru budoucího partnera?

Poslední otázkou, kterou jsem pokládal rozvedeným lidem, jsem chtěl zjistit, do jaké míry je rozvod pro člověka poučením pro další život. Zda si lidé uvědomí nejen chyby, které dělal jejich bývalý partner, ale i chyby, kterými oni sami mohli zapříčinit to, že se jejich manželství rozpadlo. Zajímalo mě, zda je předchozí špatná zkušenost ovlivnila při výběru budoucího partnera.

Ti z mých respondentů, kteří už mají nového partnera, připouštějí, že ve výběru byli mnohem opatrnější. Přiznávají také, že si s odstupem času uvědomují, že i oni měli svůj podíl na rozpadu bývalého vztahu, aniž by si to předtím uvědomovali, a proto se snaží v současné době pracovat na odstranění svých nežádoucích projevů chování. Ti, kteří ještě nenavázali nový vztah, připouštějí, že jsou mnohem opatrnější a jak mi řekla jedna z dotazovaných „ ta zeď, co mám teď kolem sebe, je jen o něco vyšší a širší“.

5.3 Dílčí závěr k odpovědím rozvedených lidí

Z výsledných odpovědí lidí, kteří si už rozvodem prošli, vyplývá, že důvody pro to, aby se lidé rozhodli ukončit manželství, jsou stále ve většině případů stejné. Všechny faktory, které se objevují v oficiálních statistikách Českého statistického úřadu a jiných organizací zabývajících se touto problematikou, jsou opravdu příčinou rozpadu manželství. Liší se pouze případ od případu v míře, které ten či onen faktor dosáhne. Někdy manželství končí kvůli nevěře, jindy se zase na konci vztahu podepíše přílišná rozdílnost povah.

5.4 Analýza otázek a odpovědí rozhovorů s lidmi žijícími v manželství

V rozhovorech s lidmi, kteří žijí v manželství, jsem se pokusil zmapovat, co tito lidé vnímají jako nejvíce ohrožující jejich manželství. Zajímalo mě především, jaký mají pohled na faktory, které obecně ovlivňují rozvodovost v České republice. Zároveň jsem se snažil porovnat některé odpovědi s odpověďmi již rozvedených lidí. Za předpokladu, že lidé, kteří spolu už delší dobu žijí, musejí tak jako tak řešit úskalí společného života, bylo mým cílem zjistit, jak tito lidé řeší situace, aniž by sáhli k rozvodu.

1. Jak dlouho jste vdaná/ženatý?

Tato otázka sloužila pouze k tomu, abych si mohl udělat obrázek o tom, jaký mají na manželství názor lidé, kteří žijí v manželství několik desítek let a lidé, kteří jsou ve společném svazku pouze pár roků.

Respondenti, které jsem oslovil, byli vybráni tak, že polovina trávila v manželství deset až patnáct let, druhá polovina byla tvořena lidmi, kteří byli vdané či ženatí v průměru čtyři roky.

2. Jaký je váš vztah v současnosti?

Touto otázkou jsem chtěl zjistit, jak lidé vidí v současnosti svůj vztah. Zajímalo mě, zda jsou ve vztahu šťastní, nebo zda jejich vztah prochází nějakou krizí.

Všichni respondenti se shodli v tom, že v současnosti je jejich vztah založen na stereotypu, který sice není nikterak pozitivní, ale dává jejich manželství určitou dávku jistoty. Pouze jedna žena uvedla, že počítala s tím, že jejich manželství zevšední, ale ne tak moc. Jedna z respondentů uvedla, že její manželství je pohodové.

3. Jak moc se váš vztah změnil od svatby?

Cílem této otázky bylo zjistit, do jaké míry se po několika letech v manželství změní vztah dvou lidí. Obecně platí, že po nějaké době opadne zamilovanost a přichází vystřízlivění.

Z odpovědí je patrné, že po období zamilovanosti přicházejí na řadu problémy běžného života. Především všechny ženy bez ohledu na věk a délku setrvání v manželském svazku uváděly, že z jejich vztahu vyprchala romantika. Mužům zase nejvíce vadí stereotyp, který se podle většiny z nich neprojevuje jen v každodenním životě, ale i v životě intimním.

4. Změnil se váš vztah s příchodem dětí do rodiny?

Touto otázkou jsem chtěl zjistit, jaký mají děti vliv na klima v rodině. Je známo, že někteří muži mají tendence na děti žárlit, neboť se s nimi musí dělit o manželčinu péči. Ženy zase mají někdy problém zvládat mateřskou dovolenou, protože jsou doma neustále samy s dítětem a mohou začít propadat pocitu nedostatečného ocenění.

Ženy se opět v podstatě shodly na tom, že s příchodem dětí do rodiny se jejich manželství změnilo rozhodně k lepšímu. Všechny uvedly, že si mateřství užívaly nebo stále ještě užívají a jejich vztah s manželem se spíše upevnil. Muži byli převážně toho názoru, že také jim děti udělaly život hezčí. Pouze jeden respondent uvedl, že s příchodem potomka by býval ještě počkal, protože dítě mu v současné době přeházelo všechny jeho pracovní plány.

5. Které vlastnosti vám na vašem partnerovi nejvíce vadí. vám na vašem partnerovi líbí.

6. Které vlastnosti se

Tyto dvě otázky měli pouze jediný cíl a to, zjistit, jakých vlastností si lidé na svém protějšku nejvíce cení a jaké vlastnosti jim nejvíce vadí.

Nejčastěji uváděné negativní vlastnosti byly lenost, lhaní a sobeckost. V jednom případě, dokonce i přílišná pasivita. Nejvíce oceňovanými vlastnostmi pak byla především u žen pracovitost, muži pak nejvíce ocenili spolehlivost a velkou míru tolerance.

7. Prošlo vše manželství nějakým typem krize?

Otázka měla zmapovat, jakými krizemi nejčastěji procházejí, pokud tedy procházejí, česká manželství. Nejvíce se zde nabízí nevěra, problémy hospodaření s penězi či přílišná snaha některých z rodičů o řízení manželství jejich dětí.

Krise ve vztahu k nevěře nebyla zmíněna ani v jednom případě, což možná bylo ovlivněno tím, že jde o velmi citlivé téma, se kterým se lidé jen velmi neradi chlubí. Nejčastěji tak byla zmiňována krize vzniklá především z nedostatku času jednoho z manželů, kterému to ten druhý vyčítal.

8. Máte pocit, že řešení nebo vyřešení této krize váš vztah upevnilo?

Opět se jednalo o jednoduchou otázku, která měla za cíl zjistit, zda fakt, že si dva lidé musejí sednout a promluvit si o daném problému vztah posílí.

Asi polovina respondentů se vyjádřila v tom smyslu, že vyřešením krize se jejich vztah upevnil. Druhá polovina je toho názoru, že vyřešení krize je pouze dočasnou záležitostí a problémy kvůli nimž krize vznikla, po čase opět vyplavou na povrch a oni budou muset tytéž problémy opět řešit. Nicméně i tato polovina respondentů, toto považuje za důkaz pevnosti jejich manželství.

9. Jaká je momentálně komunikace s vaším partnerem?

Za předpokladu, že většina problémů vzniká právě nedostatečnou komunikací mezi lidmi, jsem chtěl touto otázkou zjistit, jak spolu komunikují lidé žijící v manželství.

Odpovědi zde nebyly překvapující. Lidé žijící v manželství teprve několik málo let uvedli, že komunikace s jejich partnerem je v zásadě dobrá, totéž tvrdí i lidé, kteří spolu žijí už deset i více let. Pouze jedna žena, která je vdaná čtyři roky uvedla, že jejich komunikace s manželem je mizerná.

10. Jaký je vztah vašeho partnera k dětem?

Hlavně ženy jsou velmi citlivé na to, jak se jejich manžel chová k dětem. Nerady vidí přílišnou tvrdost ve výchově nebo naopak přílišnou volnost. Muži nemají zase rádi, pokud s nimi není žena ve výchově za jedno. Chtěl jsem tedy ověřit tyto teorie u lidí, které jsem vybral.

Výsledkem je to, že ženám nejvíce vadí, že jejich manžel nemá na děti tolik času, jak by si představovaly. Muži jsou zajedno v tom, že jejich ženy děti milují. To byla obecně převládající odpověď.

11. Jaký je váš vztah a vztah vašeho partnera k penězům?

Zde jsem chtěl stejně jako u rozvedených lidí zjistit, do jaké míry ovlivňuje klima v manželství hospodaření se společnými rodinnými financemi. Právě nakládání s penězi bývá často palčivým problémem v manželství.

Všichni oslovení se shodli v tom, že se snaží s partnerem nějaké peníze ušetřit, ale pokud je to možné rádi si povyrazí. Nikdo z dotyčných neuvedl, že by se snažil třeba výhodně investovat.

12. Jak máte vy a váš partner náročné povolání?

Tato otázka směřovala k tomu, do jaké míry náročnost povolání může působit potíže v manželství. S náročným povoláním je spojen především nedostatek času a to bývá příčinou mnoha problémů, jak již bylo zmíněno v předchozích odpovědích.

Z odpovědí vyplynulo, že lidé svoje povolání považují za středně náročné a jsou si vědomi toho, že každá práce má své specifické požadavky na náročnost. I u svých partnerů chápou, že pokud tráví v zaměstnání mnoho času, je to kompenzováno penězi a když v zaměstnání tráví času málo a odráží se to v penězích, oceňují zase právě čas, strávený s rodinou.

13. Jak trávíte svůj volný čas?

Smyslem této otázky bylo zjistit, jak lidé tráví svůj volný čas. Zda volný čas věnují rodinným aktivitám, jako jsou výlety či návštěvy kulturních akcí, nebo zda jim spíše vyhovuje individuální trávení volného času.

Většina dotázaných se snaží svůj volný čas trávit společně. Toto uváděli především lidé s malými dětmi. Lidé, kterým už děti dorostli puberty, jsou schopni trávit volný čas i sami. Jedna z žen uvedla, že nemá žádný volný čas, protože je na mateřské dovolené.

14. Jakou roli hraje ve vašem vztahu žárlivost?

Žárlivost patří mezi faktory, které ovlivňují rozvodovost v České republice. Zajímalo mě proto, jak se s ní dokážou vypořádat lidé ve fungujícím manželství.

Dotazovaní by se opět dali rozdělit na dva tábory. Jedni tvrdí, že žárlivost v jejich vztahu roli hraje, ale pouze ve zdravé míře. Druzí jsou přesvědčeni, že žárlivost už v jejich vztahu díky zajetému stereotypu nehraje roli vůbec žádnou.

15. Jak moc důvěřujete vašemu partnerovi a jak moc si myslíte, že důvěřuje on vám?

Vzhledem k tomu, že vzájemná důvěra patří mezi stavební kameny každého vztahu, chtěl jsem zjistit, jak moc je důležitá pro moje respondenty.

I při této otázce panovala vzácná shoda. Všichni dotazovaní uvedli, že bez vzájemné důvěry by už asi jejich manželství neexistovalo. Všichni tedy uvedli, že svému partnerovi maximálně důvěřují a doufají, že stejného názoru je i on.

16. Co by se muselo stát, abyste vážně uvažoval (a) o rozvodu?

Touto otázkou jsem chtěl zjistit, co lidé žijící v manželství považují za nejzávažnější důvod k tomu, aby začali reálně přemýšlet o rozvodu. Pokud tedy v průběhu manželství řeší nespočet konfliktů, které tzv. „ustojí“, co se může stát tím pravým důvodem k rozpadu vztahu.

Ženy vidí jako opravdu vážný důvod k rozvodu především násilí, ať už na nich samotných nebo na jejich dětech, dále by jim pak vadila jakákoliv závislost, která by ohrožovala fungování rodiny. Pouze jedna žena uvedla, že nevěra by byla tím, proč by se chtěla nechat rozvést. Nevěru jako hlavní důvod k rozvodu uvedli všichni muži. Někteří tvrdí, že pokud by se jednalo o jednorázovou záležitost, byli by schopni jisté tolerance, ale vztah by to jistě velkou měrou narušilo.

17. Myslíte si, že rozvodové řízení se vší administrativou kolem, je pádný důvod pro některé lidi, aby se nerozváděli? 18. Myslíte si, že kdyby otázku rozvodu a vše kolem něj bylo možno vyřešit v průběhu jediného dne, zvedla by se dramaticky rozvodovost v České republice?

Obě otázky byly zacíleny na názor mých respondentů, zda si myslí, že rozvodovost je v České republice do jisté míry ovlivněna tím, že je spojena s množstvím

nezbytné administrativy. Zda si myslí, že i tento fakt, reguluje rozvodovost v České republice, nebo zda v případě rozhodnutí rozvést se, neexistuje zábrana, která by člověka v jeho rozhodnutí zastavila.

Z odpovědí vyplynulo, že většina respondentů bez ohledu na pohlaví a věk si myslí, že administrativa spojená s rozvodem je sice určitou překážkou a zabraňuje částečně tomu, aby se lidé rozváděli kvůli malicherným věcem, ale pokud vztah nefunguje a není možné najít jiné východisko, k rozvodu stejně dojde bez ohledu na to, kolik celá záležitost stojí peněz a času. Dva muži se shodli v tom, že hlavním důvodem pro to, aby se lidé nerozváděli, není ani tak nechuť běhat po úřadech, ale spíš strach o ztrátu kontaktu s dětmi, či dělení majetku.

19. Jaký je váš obecný názor na rozvod jako řešení manželských neshod a problémů?

Cílem této otázky bylo zjistit, co si lidé myslí obecně o rozvodu jako konečném řešení manželských neshod. Jestli jsou toho názoru, že rozvodovost je v České republice příliš vysoká a lidé často sahají k rozvodu, aniž by se snažili celou situaci řešit, nebo jestli si myslí, že míra rozvodovosti u nás nepřekračuje únosnou mez a rozvody jsou pouze důsledkem společenského klimatu posledních let.

I u této otázky se většina dotazovaných shodla v tom, že pokud by se lidé rozváděli pouze ze závažných důvodů, byla by míra rozvodovosti v České republice mnohem nižší. Mají pocit, že se dnes lidé rozvádí kvůli věcem, které se dají řešit a vyřešit. Jsou také toho názoru, že i společnost je dnes daleko tolerantnější k rozvodům, než tomu bylo dříve. Všichni se, ale také shodli v tom, že pokud opravdu jiné řešení není, je slušný rozvod asi jediným východiskem.

20. Jaký je podle vás způsob, jak mít alespoň spokojené manželství až do smrti?

Tato závěrečná otázka byla položena pouze proto, aby respondenti mohli vyjádřit svůj názor na to, jak mít alespoň spokojené, když už ne šťastné manželství. Co je třeba dělat pro to, aby se lidé nerozváděli a dokázali spolu strávit celý život.

Odpověď respondentů byla jednoznačná. Ke spokojenému manželství stačí tolerance na obou stranách, vzájemná důvěra a úcta.

5.5 Dílčí závěr k odpovědím lidí žijících v manželství

Z rozhovorů s lidmi žijícími v manželství jasně vyplynulo, že k tomu aby dva lidé spolu mohli spokojeně žít je třeba kompromisu. Na rozdíl od rozvedených lidí se ukázalo, že odpovědi vdaných žen či ženatých mužů byly prakticky stejné až na malé odchylky, což je logicky dáno tím, že tito lidé mají relativně pevné manželství. Jak sami tito lidé přiznali v poslední otázce, bez tolerance, úcty k druhému a důvěry by jejich vztah pozbyl smysl.

Závěr

Faktorů ovlivňujících rozvodovost v České republice je celá řada. Ať už se jedná o nejčastěji uváděnou rozdílnost povah, nevěru, různé druhy závislostí či domácí násilí. Statistická data ukazují, že tyto faktory se mění v čase a že to, co bývalo nejčastějším důvodem k podání žádosti o rozvod před dvaceti lety, je dnes na ústupu. Mění se totiž společenské klima v České republice, stejně tak jako na celém světě. Byť se vědcům neustále daří prodlužovat lidem život, máme stále větší nároky a stále méně času. A stále větší nároky jsou na nás kladeny i společností. Nemáme čas přemýšlet nad tím, co je výhodné a co ne. Musíme se rozhodovat co nejrychleji. Naši předkové stokrát otočili věc v ruce, než ji shledali nepotřebnou a dokázali ji vyhodit. My nemáme čas přemýšlet nad tím, zda se vyplatí opravit porouchaný vysavač. Musíme jednat rychle, protože čas jsou peníze. A tak vysavač okamžitě vyhodíme a koupíme nový. Bohužel takto padesát procent lidí smýšlí i se svým manželstvím. Nehledají způsob jak najít cestu z krize, neřeší, jaké utrpí ztráty ať už finanční nebo citové. Tito lidé jednají rychle a často bezmyšlenkovitě. Nechají se strhnout okolnostmi, stejně tak jako se někteří z nás nechají strhnout hloupou reklamou na zbytečnou věc. Manželství jako by stále více podléhalo konzumnímu způsobu života. Podobnost v přístupu k manželství jako ke spotřebnímu zboží je alarmující.

Nicméně asi padesát procent lidí možná věří, možná si myslí a možná je přesvědčeno, že manželství má smysl. Tito lidé snad chápou, že spokojené manželství je základem pro spokojenou rodinu a jen ve spokojené rodině mohou vyrůstat spokojené děti, které budou mít ve svých rodičích vzor a jednou budou chtít mít také spokojené manželství a spokojenou rodinu. Možná není manželství těchto padesáti procent lidí úplně ideální, ale i přes to jsou rozhodnuti nerozbít ho. A je i jedno jaké důvody je vedou k tomu, aby ve svazku manželském setrvali. Nezáleží na tom, jestli kvůli dětem, nebo kvůli potencionálnímu dělení majetku, protože všechny tyto důvody jsou důkazem toho, že tito lidé dokážou o svém vztahu přemýšlet a nedělají ukvapená rozhodnutí, která by je později mohla mrzet.

Ve své bakalářské práci jsem se pokusil podívat blíže na faktory ovlivňující rozvodovost v České republice. Mým cílem bylo zjistit, do jaké míry odpovídají statistická data realitě. V první části jsem se zkoumal teoretické poznatky o rozvodovosti v naší zemi. Ve druhé části, jsem se snažil konfrontovat zjištěná fakta z teoretických poznatků se skutečnými případy lidí z mého okolí, kteří jsou buď rozvedení, nebo žijící v manželství.

K porovnání teorie s praxí jsem se rozhodl použít metodu rozhovoru. Předem jsem si vypracoval jednotlivé otázky, které jsem potom v rozhovorech využil. Při výběru respondentů jsem se snažil vybrat si takové lidi, u kterých jsem si dostatečně jistý tím, že mi nebudou lhát. Dále jsem chtěl, aby tito lidé byli co možná nejrozmanitějších povah, věku a povolání.

Na výsledcích rozhovorů jsem si ověřil, že míra rozvodovosti je v České republice opravdu ovlivněna řadou faktorů. Při porovnání teoretických poznatků z praxí mohu konstatovat, že u nás mnoho autorů, hlavně ze strany psychologů, zpracovalo knihy, ve kterých se zabývají partnerskou krizí, nevěrou, závislostmi a dalšími faktory ovlivňujícími rozvodovost a mnoho lidí tyto knihy i četlo, ale nedokážou získané poznatky využít v praxi. Jsem přesvědčen, že i v médiích je rozvodovosti a partnerským problémům věnováno hodně místa a času. Dalo by se tedy říct, že veřejnost má k dispozici jakýsi „manuál“, jak tyto záležitosti zvládat. Z mého šetření mezi rozvedenými lidmi však vyplívá, že tito lidé tento „manuál“ neumí v praxi použít.

Lidé žijící v manželství zase ukázali, že přesně vědí, které faktory by mohli jejich vztah narušit a shodli se v podstatě i v tom, jak rozvodu předcházet. Přiznávají sice drobné neshody, ale vědí, že včasné řešení problémů a dobrá komunikace dokáže případný rozvod zažehnat. Shodují se i v tom, že je třeba mít na paměti, že nikdo není dokonalý a je třeba se na občasnou slabost svého partnera pohlížet velkoryse.

Cílem mé práce bylo pokusit se zjistit, do jaké míry se dají eliminovat faktory ovlivňující rozvodovost dříve, než dojde k samotnému rozvodu. Výsledkem je zjištění, že záleží na každém jednotlivci a jeho přístupu ke společnému soužití v manželském

svazku. Každý člověk má totiž jiný charakter, jiné životní priority a jinak zvládá zátěžové situace. Jak potvrzují odborníci na mezilidské vztahy i lidé, kteří žijí v manželství, stačí umět naslouchat druhému, být tolerantní, a problémy, které se logicky vykytují v každém vztahu, řešit okamžitě a neodkladně. I malý problém, pokud není vyřešen ke spokojenosti obou partnerů, může mít za následek rozpad manželství. Někteří z rozvedených respondentů mi sami přiznali, že se rozvedli v podstatě kvůli maličkosti, která ovšem přerostla ve velký problém.

Partnerské soužití je tedy velmi křehkou záležitostí a je na každém jednotlivci, aby s ní podle toho zacházel. Neexistuje žádná univerzální rada jak ovlivnit rozvodovost v České republice, kromě již zmíněné tolerance, důvěry a vzájemné úcty.

Resumé

Ve své bakalářské práci jsem se věnoval problematice rozvodovosti v České republice. Práci jsem rozdělil do pěti kapitol.

V první kapitole jsem se zabýval historií rozvodovosti v českých zemích a vývoji rozvodovosti v České republice po roce 1989.

Ve druhé kapitole jsem se věnoval obecné charakteristice faktorů, které ovlivňují rozvodovost v naší zemi.

Ve třetí kapitole jsem se pokusil charakterizovat i faktory, které přímo s rozvodovostí nesouvisí, ale mají na ni určitý vliv.

Ve čtvrté kapitole jsem se věnoval důsledkům rozvodu, jaký mají vliv na aktéry samotné nebo na jejich děti.

Poslední pátou kapitolu jsem věnoval praktickému výzkumu za pomoci rozhovoru s lidmi majícími s rozvodem své zkušenosti a s lidmi, kteří žijí v manželství, ale vědí, které faktory jejich manželství mohou narušit. Výsledky jsem zpracoval v závěrečné části práce.

Anotace

**Petr Bracek, Název práce: Faktory ovlivňující rozvodovost v ČR (Bakalářská práce),
Brno, 2010.**

Bakalářská práce se zabývá problematikou rozvodovosti v České republice. Snaží se zjistit proč v ČR víc, než padesát procent sňatků končí rozvodem, které faktory tento fakt ovlivňují a jak je možné míru rozvodovosti snížit.

Klíčová slova

Rozvod, manželství, nevěra, domácí násilí, závislost, finanční potíže, partnerská krize, vliv prostředí, důsledky rozvodu, historie rozvodů, příčiny rozvodu.

Annotation

Petr Bracek, Topic: Factors that influence divorces in the Czech republic (Bachelor's Thesis), Brno, 2010.

The Bachelor's Thesis deals with the divorce rate in the Czech Republic. It discusses the causes why more than fifty percent of marriages in the Czech Republic end up with divorce; which factors affect it and what can be done to lower the divorce rate.

Keywords

divorce, marriage, unfaithfulness, home violence, addiction, financial problems, partnership crisis, influence of environment, divorce consequences, history of divorces, divorce causes.

Seznam použité literatury

BAKALÁŘ, E.(2006) *Rozvodová tematika a moderní psychologie*, Praha: Karolinum, 124 s.

MLČOCH, Z.(2009) *Alkoholismus*, www.alkoholik.cz 10. 11. 2009

NOVÁK, T. (2007) *Věkový rozdíl mezi partnery*, Praha: Grada, 123 s.

NOVÁK, T. (2009) *Žárlivost – jak ji zvládat*, Praha: Grada, 144 s.

NOVÁK, T., PRUCHOVÁ, B.(2007) *Předrozvodové a rozvodové poradenství*, Praha: Grada, 144 s.

OUŘEDNÍČEK, M. (2009) *Satelitní městečka*,
www.suburbanizace.cz/05_theorie_satelitni_mestecka.htm, 6. 12. 2009

RYŠÁNKOVÁ, M. (2002) *Rozvod*, www.rodina.cz/clanek2859.htm 10. 12. 2009

ŠMOLKA, P. (2004) *Muž a žena – návod k použití*, Praha: Portál, 159 s.

ŠMOLKA, P. (2007) *Instituce manželství má budoucnost*, www.mpsv.cz/cs/4849 25. 10. 2009

ŠMOLKA, P. (2009) *Jak zachránit manželství*, Praha: Grada, 217 s.

ŠŤASTNÁ, A (2002) *Rozvodovost*,
www.socioweb.cz/index.php?disp=temata&shw=246&lst=119 25. 10. 2009

ROZVODOVOST V ČSSR 1950 -1979, Praha: Federální statistický úřad (1981), 43 s.

www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/p/4001-09 , 30. 10. 2009

[www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/E30032FE82/\\$File/400109q441.xls](http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/E30032FE82/$File/400109q441.xls), 30. 10. 2009

www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/postaveni_venkova_v_krajich_cr_kartogramy, 30. 10. 2009

www.domacinasili.cz/cz/redakce/domaci-nasili/r69, 26. 11. 2009

www.alkoholismus.wz.cz, 10. 11. 2009

www.psporadna.cz, 16. 11. 2009

www.obcanske.juristic.cz, 17. 12. 2009